

ภาคผนวก

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ภาคผนวก ก

แบบนำสัมภาษณ์

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1. ผู้ให้สัมภาษณ์ ชื่อ.....
ที่อยู่..... ตำบล..... อำเภอ..... จังหวัด.....

2. เพศ ( ) ชาย ( ) หญิง

3. มีตำแหน่งในชุมชนเป็น.....

4. อายุ.....ปี

5. จำนวนสมาชิกในครอบครัว.....คน

6. ระดับการศึกษา

☐ ประถมศึกษาปีที่ 4	☐ มัธยมศึกษาตอนปลาย
☐ ประถมศึกษาปีที่ 6	☐ ปริญญาตรี
☐ มัธยมศึกษาตอนต้น	☐ อื่นๆ.....

7. อาชีพหลัก

☐ เกษตรกรรม(ทำนา ทำสวน)	☐ รับราชการ
☐ พนักงานบริษัท/พนักงานเอกชน	☐ พนักงานรัฐวิสาหกิจ
☐ รับจ้าง	☐ อื่นๆ.....

8. รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ประมาณ.....บาท

9. ท่านมีที่ดินทำกินประมาณ.....ไร่ มีเอกสารสิทธิเป็น (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ สทก.	☐ สปก.
☐ นส. 3	☐ โฉนด
☐ อื่นๆ.....	☐ ไม่มีเอกสารสิทธิ

10. ท่านย้ายมาอาศัยอยู่ในพื้นที่ปัจจุบันเมื่อพ.ศ.....

เป็นเวลา.....ปี.....เดือน

ตอนที่ 2 แบบนำสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหาความขัดแย้งและวิธีการจัดการของชุมชน

ส่วนที่ 1 ลักษณะความขัดแย้งในพื้นที่

1.1 ปัญหาความขัดแย้งระหว่างเจ้าหน้าที่ป่าไม้กับชุมชนเริ่มเกิดขึ้นตั้งแต่เมื่อใด

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

1.2 สาเหตุของปัญหาความขัดแย้งระหว่างเจ้าหน้าที่ป่าไม้กับชุมชนคืออะไร

.....
.....
.....
.....

1.3 ชุมชนได้มีการดำเนินการอย่างไรบ้างต่อกรณีปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้น

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

1.4 ปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในชุมชนมีความรุนแรงอยู่ในระดับใด

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

1.5 แนวโน้มของความขัดแย้งเป็นอย่างไร

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

Copyright © by Chiang Mai University

All rights reserved

.....

.....

.....

.....

.....

ส่วนที่ 2 ปัจจัยและกระบวนการที่ทำให้เกิดความขัดแย้ง

2.1 มีหน่วยงานหรือองค์กรภายนอกเข้ามาช่วยเหลือชุมชนในการแก้ปัญหาหรือไม่อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2.2 ท่านคิดว่าผู้ที่มีส่วนกับปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้น มีใครบ้าง และเกิดอะไรขึ้นบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2.3 ท่านคิดว่าปัจจัยภายนอกชุมชนใด ที่มีผลทำให้เกิดความขัดแย้งในพื้นที่ชุมชน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2.4 ท่านคิดว่าปัจจัยภายในชุมชนใด ที่มีผลทำให้เกิดความขัดแย้งในพื้นที่ชุมชน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ส่วนที่ 3 ประสิทธิภาพและผลของการจัดการความขัดแย้ง

3.1 ชุมชนมีการแก้ปัญหความขัดแย้งหรือไม่ อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 Copyright © by Chiang Mai University
 All rights reserved

3.2 บทบาทและหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ป่าไม้เป็นอย่างไร มีความเหมาะสมหรือไม่อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3.3 ชุมชนมีความคิดเห็นอย่างไรต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ป่าไม้ต่อปัญหาที่เกิดขึ้นทั้งทางบวกและทางลบ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

3.4 ท่านคิดว่าประสิทธิภาพของการจัดการความขัดแย้งที่เกิดขึ้นจากหน่วยงานของรัฐได้ผลเป็นอย่างไรบ้าง มีความสำเร็จ/ล้มเหลว อย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ส่วนที่ 4 แนวทางการจัดการความความขัดแย้ง

4.1 บุคคลที่เป็นผู้นำในการแก้ปัญหาของชุมชนคือใคร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4.2 ชุมชนมีวิธีการร่วมมือ/เจรจา/ประสานความเข้าใจระหว่างเจ้าหน้าที่ป่าไม้หรือไม่ มีผล
อย่างไรบ้าง

.....
.....
.....
.....
.....
.....

4.3 ชุมชนต้องการให้เจ้าหน้าที่ป่าไม้แก้ไขปัญหาความขัดแย้งกับชุมชนอย่างไร

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

4.4 ปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้นจะสามารถยุติได้หรือไม่ อย่างไร

.....
.....

4.5 ชุมชนต้องการให้ปัญหาความขัดแย้งยุติลงอย่างไร

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4.6 แนวโน้มความขัดแย้งในอนาคตจะเป็นอย่างไร เพิ่มขึ้นหรือน้อยลงเพราะเหตุใด

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4.7 ท่านจะมีวิธีการแก้ไขและป้องกันการเกิดปัญหาเรื่องการบุกรุกพื้นที่ป่าอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

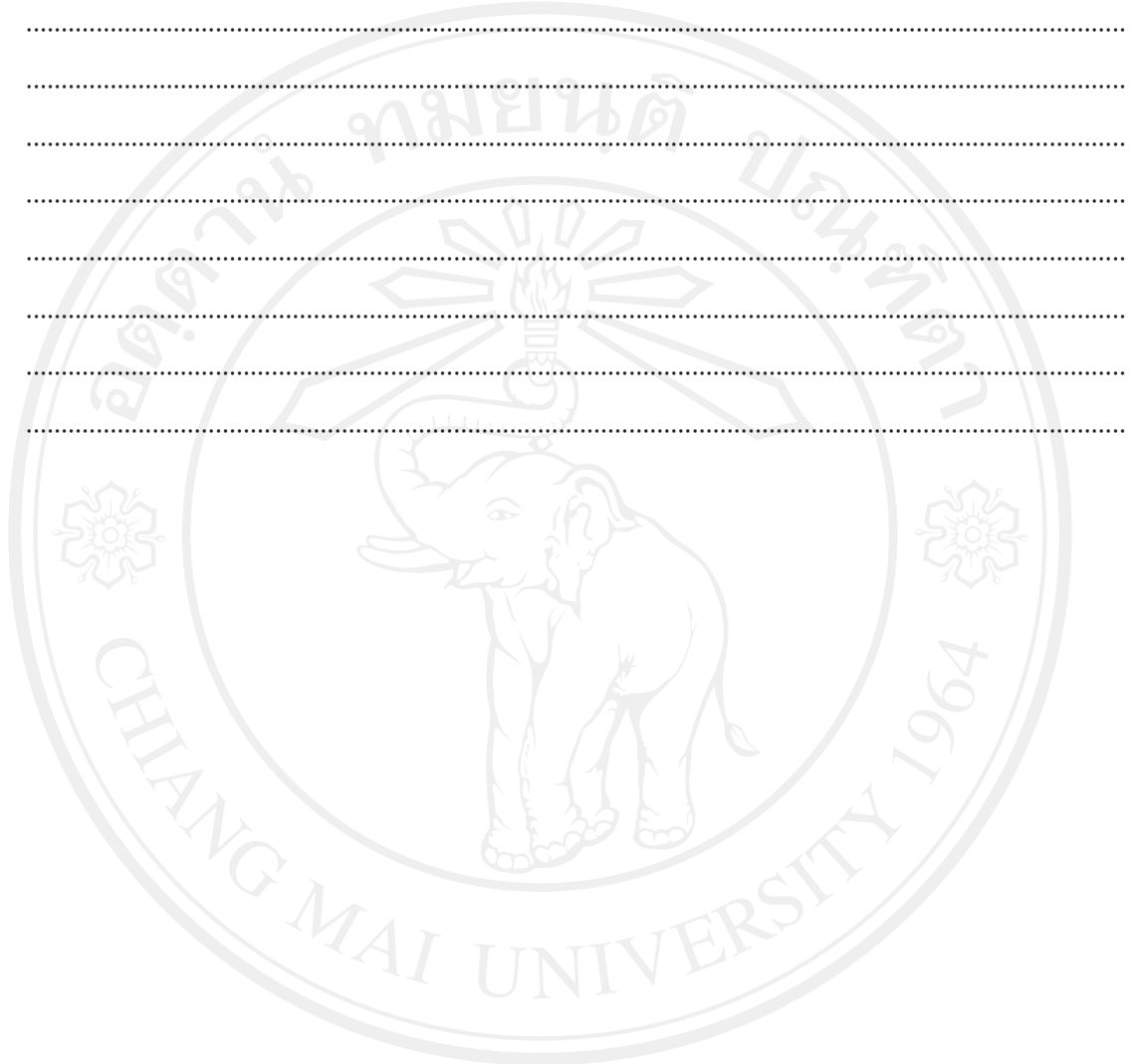
.....

.....

.....

.....

4.8 ท่านทราบและเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมายเกี่ยวกับป่าไม้และการปฏิบัติตามกฎหมาย
หรือไม่อย่างไรบ้าง

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ภาคผนวก ข

บันทึกการประชุมพิจารณาแนวทางการแก้ไขปัญหาการแผ้วถางป่าจอมทอง

บันทึกการประชุม

พิจารณาแนวทางการดำเนินการแก้ไขปัญหาการบุกรุกแผ้วถางยึดครองพื้นที่

ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

ณ ห้องประชุม 2 ศาลากลางจังหวัดเชียงใหม่

เมื่อวันที่ 23 กันยายน 2539

รายชื่อผู้มาประชุม

1. นายวิระชัย	แนวบุญเนียร	ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่
2. นายประสิทธิ์	คล้ายทอง	ป่าไม้เขตเชียงใหม่
3. พ.ต.สมนึก	แจ่มมงคล	แทน รอง ผอ.ปค.จว.ชม.
4. นายสวัสดิ์	ศรีสุวรรณ	ปลัดจังหวัดเชียงใหม่
5. นายกิตติ	พรหมรัตน์	อัยการจังหวัดเชียงใหม่
6. พล.ต.ต.พิมล	สินธุนาวา	ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัดเชียงใหม่
7. พ.ต.อ.ประสาทพร	บุญเดช	ผู้บังคับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 33
8. นายสังเวียน	คงดี	ป่าไม้จังหวัดเชียงใหม่
9. พ.อ.ธวัช	จารุสกล	ผู้แทนกองทัพภาคที่ 3
10. นายสุรางค์	ปราบโรค	นายอำเภอจอมทอง
11. นายไถเพชร	ปานสมบูรณ์	หัวหน้าฝ่ายอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ สำนักงานป่าไม้เขตเชียงใหม่
12. นายไพโรจน์	ลิ้มเจริญ	หัวหน้าฝ่ายป้องกันรักษาป่า สำนักงานป่าไม้จังหวัดเชียงใหม่
13. พ.ต.ท.ไพโรจน์	เนติโกศล	รองผู้กำกับการสถานีตำรวจภูธรอำเภอจอมทอง
14. นายสุรพล	สัตยรักษ์	ป้องกันจังหวัดเชียงใหม่
15. นายธรรสุข	นั่มสกุล	ป่าไม้อำเภอจอมทอง
16. พ.ต.ต.สมศักดิ์	มหคผล	หัวหน้าหน่วยสันติบาลเชียงใหม่
17. พ.ต.อ.เสรี	สุกเพชร	กองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดเชียงใหม่
18. นายธงชัย	ประทุมสุวรรณ	หัวหน้าฝ่ายจัดการที่ดินป่าไม้

19. นายวรพจน์	ผ่องสมัย	สำนักงานป่าไม้จังหวัดเชียงใหม่ หัวหน้าหน่วยจัดการต้นน้ำแม่กลาง (1092)
20. นายทุเรียน	เวียงทอง	หัวหน้าหน่วยป้องกันรักษาป่าที่ ชม.19 (ห้วยใจ)
21. นายเกษม	วิวัฒนพณิชย์	สำนักงานป่าไม้จังหวัดเชียงใหม่
22. นายรัชชัย	พงศ์ศิริวรรณ	สำนักงานป่าไม้จังหวัดเชียงใหม่
23. นายสุภาพ	วรินทร์	สำนักงานป่าไม้จังหวัดเชียงใหม่
24. นายสรารุช	ค้อมคำพันธ์	สำนักงานป่าไม้จังหวัดเชียงใหม่
25. นายอดุลย์	อุปก่า	สำนักงานป่าไม้จังหวัดเชียงใหม่
26. นายอารีย์	พวงกิ่งแก้ว	สำนักงานป่าไม้จังหวัดเชียงใหม่

.....
เริ่มประชุม

เวลา 14.30 น.

ป่าไม้เขตเชียงใหม่

ประธานในที่ประชุม ได้แจ้งให้ที่ประชุมทราบว่า เนื่องจากผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ ดิตราชการอยู่ กำลังเดินทางมาเข้าร่วมประชุมจึงมอบหมายให้ป่าไม้เขตเชียงใหม่ เป็นประธานในที่ประชุมไปพรากก่อน และป่าไม้เขตเชียงใหม่ ได้ดำเนินการตามระเบียบวาระการประชุม ดังนี้

ระเบียบวาระการประชุมที่ 1

เรื่อง ที่ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

ป่าไม้เขตจังหวัดเชียงใหม่

จากการได้รับการร้องเรียน มีราษฎรเข้าบุกรุกพื้นที่เขตป่าสงวนฯ ป่าจอมทอง อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ เป็นจำนวนมาก ซึ่งในขณะนี้ราษฎรดังกล่าวยังได้ทำการแผ้วถางเรื่อยๆ และมีหลายกลุ่มก่อสร้างปัญหาหม้อบขึ้น ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่จึงได้เชิญเจ้าหน้าที่และผู้ที่เกี่ยวข้องมาร่วมประชุม ปรึกษาหารือแนวทางปฏิบัติที่จะพิจารณาคำเนินการต่อไป เพื่อให้ปัญหาหนักคลี่คลายลง

มติที่ประชุม

ที่ประชุมรับทราบ

ระเบียบวาระที่ 2

เรื่อง เพื่อพิจารณา

การบุกรุกป่าสงวนฯ ป่าจอมทอง บริเวณ กม. ที่ 3-5 ถนนสายจอมทอง – อินทนนท์ อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ ประธานได้มอบให้ป่าไม้จังหวัดเชียงใหม่เป็นผู้ชี้แจงให้ที่ประชุมทราบ

ป่าไม้จังหวัดเชียงใหม่

ได้รายงานให้ที่ประชุมทราบว่า พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติป่าอินทนนท์ เป็นพื้นที่ปลูกสร้างเริ่มป่าของหน่วยจัดการต้นน้ำแม่กลาง หน่วยงานของกรมป่าไม้ เมื่อ พ.ศ.2514-2519 เมื่ออดีต ปี พ.ศ.2531-2532 อำเภอจอมทอง ได้รับเรื่องราวขอเข้าทำประโยชน์ในเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าจอมทอง จากรายชื่อบุคคล จำนวน 47 ราย เมื่อเจ้าหน้าที่ตรวจสอบคำขอของรายชื่อบุคคลแล้วปรากฏว่ามีจำนวนมาก แต่เจ้าหน้าที่ของสำนักงานป่าไม้จังหวัดเชียงใหม่ ที่รับผิดชอบด้านนี้มีจำนวนน้อย จึงได้หารือกับกรมป่าไม้พิจารณาว่าจะแก้ไขปัญหาอย่างไร แต่กรมป่าไม้ได้แจ้งว่าได้ผ่านพ้นการจัด สทก. แล้ว หลังจากนั้นจังหวัดเชียงใหม่ ได้ประชุมหารือกันปรากฏว่า จำนวนรายชื่อบุคคลที่ยื่นคำขอทั้งหมด 47 รายกว่า ราย มีจำนวน 247 ราย ที่ยื่นคำขอบริเวณ กม.3-5 ซึ่งเป็นพื้นที่ป่า เมื่อประชุมกันแล้วระหว่างเจ้าหน้าที่ป่าไม้, ส.ส. ในพื้นที่เพื่อแจ้งให้รายชื่อบุคคลทราบว่าไม่อยู่ในหลักเกณฑ์การอนุญาตรายชื่อบุคคล จำนวน 247 ราย และ ส.ส.ส่งสุข ภัคเกษม ในขณะที่นั้นรับทราบ แต่มี 47 รายที่ติดตามเรื่องนี้มาโดยตลอดจึงได้ร้องเรียน ส.ส. อำนาจ ยศสุข ซึ่งขณะนั้นไม่ได้เป็น ส.ส. โดยผ่าน ส.ส. ส่งสุขฯ ส่งกรมป่าไม้ กรมป่าไม้ให้จังหวัดเชียงใหม่ ตรวจสอบและพิจารณา จังหวัดฯ จึงได้แต่งตั้ง

คณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริง ปรากฏว่าพื้นที่ดังกล่าวอยู่ในพื้นที่สวนป่า และสภาพพื้นดินที่ไม่เหมาะสมต่อการเกษตร เพราะดินเป็นดินลูกรัง สภาพป่าส่วนใหญ่มีต้นไม้ขึ้นอยู่ค่อนข้างเต็มพื้นที่ ต่อมาอำเภอจอมทองได้จัดประชุมเจ้าหน้าที่ผู้เกี่ยวข้อง มี ส.ส, ส.จ. เขตอำเภอจอมทอง กำนัน ผู้ใหญ่บ้านและราษฎรตำบลบ้านหลวง ตำบลช่วงเปา ประมาณ 500 คน ณ โรงเรียนช่วงเปาเหนือ ตำบลช่วงเปา อำเภอจอมทอง เพื่อยุติปัญหาและหาทางแก้ไขปัญหา ซึ่งที่ประชุมได้พิจารณาว่า พื้นที่ดังกล่าวเป็นพื้นที่สวนป่า ซึ่งไม่อยู่ในหลักเกณฑ์ที่อนุญาต ได้เห็นควรยกเลิกคำขอนั้นเสีย ต่อมากรมป่าไม้ได้รายงานให้กระทรวงเกษตรฯ ทราบว่า พื้นที่ดังกล่าวมีสภาพป่าที่สมบูรณ์ และมีราษฎรเข้าบุกรุกน้อยมาก ไม่เหมาะสมที่จะเป็นพื้นที่เพื่อการเกษตรกรรม ไม่อยู่ในหลักเกณฑ์ที่มอบให้ สปก. กระทรวงเกษตรฯ จึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการ โดยมี นายปรีชา อบอวย รองปลัดกระทรวงฯ เป็นประธาน กรรมการ เข้าตรวจสอบพื้นที่แต่ปรากฏว่าพื้นที่จริง ๆ ที่ราษฎร เข้าทำกินมี 37 ไร่ เห็นควรจัดปฏิรูปที่ดินเสีย ส่วนที่เหลืออยู่ในพื้นที่สวนป่า แต่มีราษฎรยื่นคำขอแล้วจึงได้ประสานดำเนินการต่อให้เสร็จ ซึ่งต่อมานายสุเทพ เทือกสุบรรณ รัฐมนตรีว่าการเกษตรและสหกรณ์ ในขณะนั้นได้เดินทางมาพบราษฎรเพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริง จึงได้พิจารณาให้จังหวัดฯ จัดแบ่งหาพื้นที่มาแบ่งสรรให้ราษฎร จำนวน 247 ราย โดยให้เงื่อนไขว่าราษฎรที่ไม่มีที่ดินทำกินเท่านั้น และได้มีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาล เรื่องจึงไม่ได้ดำเนินการต่อ พอมาถึงรัฐบาลชุดนายบรรหาร ศิลปอาชา เป็นนายกรัฐมนตรี ให้ยกเลิก สปก. กระทรวงเกษตรฯ จึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการ โดย ดร.ชงชัย เพชรรัตน์ ผู้ตรวจ

ราชการกระทรวงเกษตรฯ ได้มีการหารือกันและมีมติว่า ราษฎร 247 ราย จะหาพื้นที่ใหม่ให้ ซึ่งได้มา 2 แห่ง ที่อยู่ที่ตำบลบ้านหลวง จำนวน 148 ไร่ และตำบลข่วงเปา จำนวน 222 ไร่ รวมเป็น 370 ไร่ ราษฎร 247 ราย ตกลง ต่อมาวันที่ 9 กันยายน 2539 หน่วยจัดการต้นน้ำแม่กลาง ได้ขอความร่วมมือ ซึ่งได้รับแจ้งว่าราษฎรเข้าไปบุกกรุกป่าสงวนฯ ป่าจอมทอง ระหว่าง กม.3-5 จึงได้ร่วมกับอำเภอจอมทอง ตรวจสอบราษฎร 247 ราย ได้ปลูกสร้างบ้าน และกระท่อม เป็นหลัง ๆ อยู่ในพื้นที่ คณะเจ้าหน้าที่ไม่สามารถดำเนินการจับกุมได้ เนื่องจากราษฎรได้จับกลุ่มจำนวนมาก กลัวเป็นปัญหามวลชน จึงได้นำเรื่องราวเสนอผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งก่อนนั้นป่าไม้เขตเชียงใหม่ได้นำประกาศไปติดห้ามตัดไม้ทำลายป่าในพื้นที่ดังกล่าวแล้ว แต่ราษฎรยังเข้าทำการบุกกรุกยิ่งวิความรุนแรงมากยิ่งขึ้น ซึ่งเรื่องดังกล่าวได้รายงานให้กรมป่าไม้ กระทรวงเกษตรฯ ทราบแล้ว วันที่ 12 กันยายน 2539 มีราษฎรหมู่ที่ 10-11 ตำบลบ้านหลวง ประมาณ 300 คน เข้าบุกกรุกแผ้วถางป่าสงวนฯ ป่าจอมทอง ห่างจากจุด กม.3-5 ประมาณ 4-5 กม. ทางด้านทิศตะวันออก ข้างถนนสายขึ้นดอยอินทนนท์ วันที่ 13 กันยายน 2539 อำเภอจอมทองรายงานผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ ให้ทราบว่า มีราษฎรเข้าไปบุกกรุกพื้นที่ดังกล่าวประมาณ 200 ไร่ ขอให้สั่งให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องดำเนินการโดยด่วน วันที่ 14 กันยายน 2539 เจ้าหน้าที่สำนักงานป่าไม้จังหวัดเชียงใหม่ ได้เข้าตรวจสอบพื้นที่ดังกล่าวปรากฏว่า พบราษฎรจำนวนหนึ่งและได้สอบถามราษฎรดังกล่าว อ้างว่าพื้นที่บริเวณ กม.3-5 ยังถูกแผ้วถางได้ พื้นที่จุดนี้ทำแผ้วถางไม่ได้ ต้นไม้มีที่ทำกิน เจ้าหน้าที่ทำการบันทึกทำข้อตกลงกับราษฎรดังกล่าว ให้หยุดการบุกกรุกไว้ก่อน จะนำเรื่อง

ประชุมหารือเพื่อหาทางแก้ไข และเมื่อวันที่ 22 กันยายน 2539 ได้มีราษฎรเข้าไปบุกรุกแผ้วถางอีก 100 ไร่ จึงได้ให้หน่วยป้องกันรักษาป่าที่ ชม.19 (ห้วยโจ้) แจ้งดำเนินคดีแล้ว ซึ่งเรื่องนี้ได้รายงานให้กรมป่าไม้, ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์, รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ทราบแล้ว ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้แจ้งว่า ข้อดำเนินการตามกฎหมายเมื่อมีการบุกรุกป่าใหม่ ซึ่งการดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง ได้พิจารณาแล้ว เนื่องจากเป็นปัญหามวลชนจำนวนมาก และมีการเมืองเข้าแทรกแซง ขอได้เชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมประชุมเพื่อช่วยกันดำเนินการพิจารณาต่อไป

ป่าไม้เขตเชียงใหม่

ได้ชี้แจงเพิ่มเติมว่า เดิมจากรายการยื่นคำขอ 247 ราย เหลือ 47 ราย ที่ร้องเรียนขอที่ทำกิน รัฐมนตรีฯ สุวิทย์ คุณกิตติ ได้ตั้งคณะทำงานต่อเนื่อง รัฐมนตรีฯ สุเทพ เทือกสุบรรณ คณะทำงานได้รวบรวมข้อมูลทั้งหมดมีความเห็นว่า ควรจะให้ราษฎรมีพื้นที่ทำกิน จำนวน 238 ราย จากพื้นที่ 197 ไร่ ซึ่งไม่เพียงพอ คณะทำงานจึงได้พิจารณาให้สำนักงานป่าไม้เขตเชียงใหม่ และสำนักงานป่าไม้จังหวัดเชียงใหม่ ตรวจสอบหาพื้นที่พอเพียงกับความต้องการของราษฎร ครอบคลุมละ 2-3 ไร่ คณะทำงานได้พิจารณาพื้นที่ความมั่นคงรองรับชาวเขาในอดีตมาเพิ่มเติมประมาณ 370 ไร่ คณะทำงานซึ่งมีผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรฯ เป็นหัวหน้าคณะทำงาน โดยรวบรวมข้อมูลพื้นที่กับพื้นที่เดิมเสนอกระทรวงเกษตรฯ ซึ่งอยู่ระหว่างการพิจารณาของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จึงไม่ตัดต่อความต้องการ

ของราษฎรในพื้นที่ ทำให้ราษฎรทำการบุกรุกพื้นที่เป็นจำนวนมากหลายร้อยไร่ อำเภोजอมทองทำให้เป็นปัญหาที่ไม่สามารถจะตัดสินดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งจึ่งรายงานให้จังหวัดทราบ จึงเป็นที่มาในที่ประชุมว่าจะดำเนินการอย่างไร และปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้มาราชการจังหวัดเชียงใหม่ ได้รับทราบปัญหาดังกล่าว จึงได้สั่งการให้หน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องกับรับดำเนินการตามกฎหมาย ก่อนที่จะแก้ไขไม่ทันและจากการตรวจสอบพื้นดินที่ราษฎร 47 ราย กล่าวอ้างนั้น ไม่เหมาะสมสำหรับการเกษตร เพราะดินเป็นดินลูกรัง ไม่มีน้ำ แต่เนื่องจากพื้นที่ดังกล่าวติดกับเส้นทางดอยอินทนนท์ จึงเป็นที่ต้องการของบุคคลทั่วไปและนายทุนประกอบกับการมีนักการเมืองคนหนึ่งหนุนหลังราษฎรเหล่านั้นอยู่ จึงทำให้ราษฎรทำการบุกรุกแผ้วถางเอาพื้นที่ป่า ซึ่งเป็นปัญหาหลักใจของเจ้าหน้าที่ที่จะเข้าไปดำเนินการ ถ้าหากเจ้าหน้าที่ป่าไม้เข้าไปดำเนินการฝ่ายเดียวอาจทำให้ปัญหาที่ยืดเยื้อไม่เป็นที่สิ้นสุด จึงอยากทราบข้อคิดเห็นของทุกฝ่ายในที่ประชุมว่าควรดำเนินการอย่างไร โดยเฉพาะนายอำเภोजอมทอง ซึ่งเป็นคณะกรรมการคนหนึ่งและใกล้ชิดกับกลุ่มราษฎรกลุ่มนี้ ว่ามีความเห็นอย่างไร เพื่อจะได้รวบรวมข้อพิจารณาเสนอผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ ปัญหาเรื่องนี้ยืดเยื้อมานานแล้ว โดยเฉพาะ 47 ราย ในส่วน of นายอำเภอก็ได้ขอให้ทางชาวบ้านองค์กรมวลชนในพื้นที่ช่วยกันคิดแก้ปัญหา เพราะผลกระทบที่เกิดขึ้นไม่ใช่เฉพาะคนที่ทำลายเท่านั้นได้รับ แต่ความเสียหายที่เกิดขึ้นนั้นชาวอำเภोजอมทองจะได้รับทุกคน นายอำเภอรับไปชี้แจงกับกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ทางกลุ่มมวลชนต่าง ๆ ได้ช่วยดูตรงนี้ด้วย ปัญหาที่จะน้อยลงไปอย่างไรก็ตามท่านผู้แทนราษฎรทั้ง 3 ท่าน ก็ไม่น่ามี

นายอำเภोजอมทอง

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All right reserved

ปัญหา เพราะได้คุยกับท่านบุญช่วย จรพันธ์ ท่านสุรพล เกียรติไชยกร แล้ว สำหรับท่านอำนวย ยศสุข ก็คิดว่าไม่มีปัญหา เฉพาะเรื่องการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาตินั้น เป็นกระแสโลก ซึ่งผู้คนที่หลายกำลังต่อสู้กันอยู่ สำหรับพี่น้องชาวบ้านถ้าหากทำความเข้าใจและให้เขา ร่วมเป็นเจ้าของ มันก็จะช่วยทางราชการได้ส่วนหนึ่ง

ป่าไม้เขตเชียงใหม่

สิ่งที่ผมค้างอยู่เรื่องหนึ่งคือ การร้องเรียนผมไม่คิดใจ เพราะชาวบ้านเป็นส่วนหนึ่งอาจไม่มีที่ทำกินหรือมีที่ทำกินแล้วไม่เพียงพอจริงและให้ทางราชการพิจารณาหาที่ทำกินให้ แต่ความจริงแล้วทางราษฎรเข้าไปถางป่าเลย และเอาผลอันนั้นมาเป็นเครื่องต่อรองทางราชการ เพื่อให้ทางราชการจ่ายมอบในลำดับต่อไป ผลทราบว่าเจ้าหน้าที่ได้บันทึกเทปไว้ก็อยากให้เห็นที่ประชุมดูข้อเท็จจริงในพื้นที่ทางวิดีโอ และได้มีการฉายวิดีโอเกี่ยวกับการบุกรุกและให้ที่ประชุมได้เห็นสภาพข้อเท็จจริง โดยมีหัวหน้าหน่วยจัดการต้นน้ำแม่กลางคุณวรรณ ฝ่องสมัย บรรยาย

นายวรรณ ฝ่องสมัย

พื้นที่บริเวณห้วยกวาวกำหนดเป็นพื้นที่รองรับชาวเขา และกำหนดเป็นพื้นที่เป้าหมายที่จะจัดรองรับราษฎรที่มีปัญหาในบริเวณกิโลเมตรที่ 3-5 ถนนสายจอมทอง – อินทนนท์ ซึ่งในขณะนี้ราษฎรกลุ่มหนึ่งได้ไปบุกรุกแผ้วถางติดต่อกันเป็นบริเวณกว้าง สภาพป่ากำลังฟื้นตัว ซึ่งได้กำหนดเป็นที่รองรับชาวเขาเมื่อปี 2532 ก็ไม่ได้ดำเนินการอย่างไร

นายสุรพงษ์ พิมสาร

พื้นที่นี้ติดต่อกับเขตอุทยานแห่งชาติดอยอินทนนท์ อยู่ด้านทิศเหนือของถนนสายจอมทอง – อินทนนท์ ห่าง

จากถนนจากอินทนนท์ไอซ์แลนด์ไปประมาณ 5 กม. พื้นที่นี้จะยาวไปตามแนวแผนผัง ซึ่งแนบในวาระการประชุมมีเป็นหย่อมๆ บนเนินเขาตามห้วยจะไม่มีน้ำ เป็นห้วยที่มีทราย สภาพป่าปลูกฟื้นฟู สภาพป่าของโครงการปรับปรุงป่าสงวนแห่งชาติป่าจอมทอง เป็นป่ากำลังฟื้นฟูตัวเป็นลูกไม้พันธุ์ไม้ยูคาลิปตัส ขนาดต้นไม้

ป่าไม้เขตเชียงใหม่

จาก วีดีโอ เป็นป่าเต็งรังผืนงามที่กำลังฟื้นตัวในฤดูแล้ง จะทิ้งใบและสภาพพื้นที่ไม่เหมาะสมกับการเกษตรแต่อย่างใด นอกจากใช้เลี้ยงสัตว์ หากทางราชการยินยอมที่จะจัดสรรให้กับราษฎรในขั้นแรกก็จะมีกรเรียกร้องขึ้นต่อไป คือ ร้องขอเขื่อนกักเก็บน้ำ และอื่น ๆ หากสิ้นสุดไม่ได้ เพราะที่จริงแล้วคนกลุ่มนี้ก็คือ การมีที่ที่จะเปลี่ยนในโอกาสต่อไป นี้คือข้อเท็จจริง ผลจึงอยากฟังนายอำเภออีกครั้ง ที่จะรอสภาวะทางการเมืองสักช่วงหนึ่ง และทางนายอำเภอจะอย่างไร ที่จะประสานขอให้หยุดยั้งรอการพิจารณาของกระทรวงฯ ในเรื่องนี้ที่เพิ่มเติมโดยไม่ให้มีการตัดไม้ทำลายป่าเพิ่มขึ้น เพื่อไม่ให้เกิดการต่อรองกับทางราชการ คนที่จะมาร่วมกับทางฝ่ายราชการส่วนใหญ่จะเป็นในรูปพลังเงียบ ต้องใช้เวลาทำความเข้าใจให้เขาเห็นและออกมาร่วม ในรายชื่อผู้ที่บุกรุกในขณะนี้เท่าที่ทราบเขาบอกว่า เจริญก็เจริญกันไปในส่วนที่ถางก็ถางกันไป เพราะฉะนั้นคงจะประวิงเวลา เพื่อที่จะให้พุดกันก่อนนั้นเรื่องลำบาก

หัวหน้าฝ่ายห้องกันรักษาป่า

ขอเรียนข้อมูลเพิ่มเติมดังนี้ ในเรื่องปัญหา กม.3-5 เป็นปัญหาเรื้อรังมานานเป็นปัญหาที่โยงใยมาถึงหมู่บ้านอื่น เป็นปัญหาปัจจุบัน หลังมีปัญหา กม.3-5 ก็มีหมู่บ้านอื่นมีหมู่บ้านที่ 1, 2 คือ บ้านใหม่สันติง บ้านห้วยน้ำดิบ มีราษฎรประมาณ 300-400 คน เข้าไปแผ้วถางบริเวณหลัง

ฟาร์มหมู ซี พี ทางเจ้าหน้าที่ได้เข้าไปสืบสวนสอบสวน
ปรากฏว่านายเลิศ อินทอง ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ 1 กับนาย
เลิศศักดิ์ ใจมะโน ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 2 รวมทั้งผู้ช่วย
ผู้ใหญ่บ้าน ได้นำราษฎร 300-400 คน เข้าไปถางพื้นที่
ป่า โดยอ้างว่า กม.3-5 ทางราชการยังไม่จบเลยและยัง
จัดสรรพื้นที่ให้ผู้บุกรุก เพราะฉะนั้นบ้านเราถ้าไม่ถางก็
ไม่ได้พื้นที่ ใครอยากได้พื้นที่ให้เข้าไปถาง ดังนั้น ใน
วันที่ 27-28 กุมภาพันธ์ 2539 หลังจากนั้น เจ้าหน้าที่จึง
เข้าไปสอบสวนข้อมูลจริง และสืบสวนทราบว่าในวันที่
9 มีนาคม 2539 จึงมีการย่ำราษฎรกลุ่มเดิมเข้าไปแล้ว
ถางอีก ทางสำนักงานป่าไม้จังหวัดเชียงใหม่ ได้สนธิ
กำลังเจ้าหน้าที่ทั้งหมดประสานงานกับเจ้าหน้าที่ตำรวจ
สถานีตำรวจภูธรอำเภอจอมทอง เพื่อเข้าไปจับกุม แต่
เมื่อราษฎรรู้ว่าเจ้าหน้าที่จะเข้าไปจับกุมก็ไม่เข้าไปแล้ว
ถาง และยืนยันว่าผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 1 และ 2 พร้อมผู้ช่วย
ผู้ใหญ่บ้าน ได้มีการประชุมก่อนนำราษฎรเข้าไป โดย
อ้างเหตุเอา กม.3-5 เป็นเหตุหลักถึงมีการแผ้วถาง คณะ
เจ้าหน้าที่ได้แจ้งความต่อสถานีตำรวจภูธรอำเภอ
จอมทอง ที่อยู่ระหว่างสืบสวนสอบสวนของสถานี
ตำรวจภูธรอำเภอจอมทอง จนกระทั่งวันที่ 9 กันยายน
2539 ได้มีการสนธิกำลังเจ้าหน้าที่ทั้งหมด เพื่อทำการ
จับกุมราษฎร 47 ราย บริเวณ กม.3-5 แต่ก็ไม่มีมีการจับ
กุม และทาง ส.ส ส่งสุข ภักเกษม ได้ไปพบนายอำเภอ
จอมทอง พร้อมยื่นหนังสือเพื่อขอให้ชะลอการจับกุม
และวันนั้นก็ไม่ได้มีการจับกุม เมื่อวันที่ 12 กันยายน
2539 ราษฎรหมู่ที่ 10 และ 11 ก็ได้ร่วมกันแผ้วถาง
บริเวณป่าไร่ดง หมู่ที่ 10 ตำบลบ้านหลวง อำเภอ
จอมทอง ในเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าจอมทอง มีการ
แผ้วถาง 300-400 ไร่ เจ้าหน้าที่ทางอำเภอและทาง
จังหวัดได้ประชุมราษฎรเพื่อหาข้อยุติ มีข้อมูลต่อทาง

ราชการผลักดันใน 47 รายออกจากพื้นที่หรือจับกุมทาง
 ราษฎร 300-400 คน ก็จะหยุดการดำเนินการ และใน
 วันที่ 14 กันยายน 2539 ป้าไม้จังหวัดเชียงใหม่ ได้ไปดู
 พื้นที่และพบกับราษฎรที่ปากทางออกมาจากที่เกิดเหตุก็
 มาเปลี่ยนข้อมูล อย่างที่ท่านป้าไม้จังหวัดเรียนให้ที่
 ประชุมทราบ ในครั้งระ และปรากฏว่าในวันที่ 21
 กันยายน 2539 ก็มีราษฎรกลุ่มเดิม คือ หมู่ที่ 10, 11 เข้า
 ไปแผ้วถางพื้นที่เดิมต่อจากจุดเดิมอีก ขอเรียนว่าใน
 ประเด็นปัญหาตรงนี้ บริเวณ กม.3-5 นี้ เป็นจุดลุกลามที่
 ไม่ใช่เฉพาะหมู่ที่ 10, 11 เท่านั้น ราษฎรบ้านใหม่สันติ
 บ้านห้วยน้ำดิบ ก็รอดูท่าทีว่าทางราชการจะดำเนินการ
 อย่างไร รวมทั้งบริเวณได้อ่างเก็บน้ำห้วยม่วงที่เราเคยทำ
 การจับกุมแล้ว 200 กว่าไร่ บริเวณหลังฟาร์มหมู ซี พี
 คือ หมู่ที่ 1, 2 บ้านข่วงเปา ก็รอดูท่าทีของราชการว่าจะ
 ดำเนินการอย่างไร อีกทั้งบริเวณบ้านป่ากล้วยทาง
 อุทยานแห่งชาติออบหลวง รายงานจังหวัดมาว่ามี
 ชาวเขาเผ่าม้ง 57 ราย เข้าไปแผ้วถางในพื้นที่ ใน
 เหตุการณ์เหล่านี้ถ้าเราไม่ดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่ง
 ผมคิดว่าจะเป็นปัญหาารุกลามในประเด็นที่จะดำเนินการ
 อย่างใดนั้น ผมมีแนวทางการคิดว่า ใน 47 ราย พวก
 เขาตั้งฝ่าฝืนกฎหมายต้องจับทุกรายกรณี สำหรับในบ้าน
 หมู่ที่ 10 เราต้องจับตัวแกนนำ ซึ่งในขณะนี้เบื้องลึกจริง
 ๆ เท่าที่สืบมือคิดนักการเมือง ที่ป่าไม้เขตเชียงใหม่เรียน
 ในที่ประชุมทราบ แต่นอกเหนือจากนั้นมีนักการเมืองที่มี
 ตำแหน่งในรัฐบาล ขณะนี้อยู่เบื้องหลังกลุ่มนี้อีกด้วย
 ผลยืนยัน สำหรับตัวแกนนำที่เข้าไปบุกรุกหมู่ที่ 10 บ้าน
 ไร่คง คือ นายหมื่น จ่อมอนทิน กับนายละ คนจับรด
 สองแถวเส้นทางขึ้นจอมทอง – อินทนนท์ ซึ่งไม่ทราบ
 ว่าข้อมูลที่สืบทราบมาจะตรงกับนายอำเภอฯ หรือไม่
 ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้ไปสอบสวนด้วยตนเอง นายหมื่นฯ แกน

นำได้พารายฎร 300 คน เข้าไปพื้นที่ ส่วนนายละฯ จะประสานกับรายฎรในหมู่บ้าน ขอทางอำเภอจอมทอง ช่วยยืนยันข้อมูลด้วย ซึ่งทราบว่านายอำเภอจอมทองก็ไปสืบสวนกับแกนนำของรายฎรด้วย

นายอำเภอจอมทอง

นายหมื่นฯ เป็นสมาชิกสภาตำบลบ้านหลวง หมู่ที่ 11 คงเป็นลักษณะหัวหน้า อาจไม่ได้นำ 100% แต่การเขาไปนั้นเขามีบทบาทพอสมควร

หัวหน้าฝ่ายป้องกันฯ

ในรายละเอียดผมได้นำเสนอ ป่าไม้จังหวัดเชียงใหม่เพื่อนำรายงานผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ ว่า 2 คนนี้ คือแกนนำนายละ นั้น ได้สืบทราบแล้ว ปรากฏว่าไม่ใช่ชื่อจริง นามสกุลจริง เป็นคนขับรถสองแถว สายจอมทอง – อินทนนท์ รูปร่างใหญ่ ไว้หนวด ขณะนี้กำลังให้คนสืบสวนอยู่

ป่าไม้จังหวัดเชียงใหม่

ขอให้ข้อมูลเพิ่มเติมเมื่อตอนเช้า 10 โมง มีโทรศัพท์แจ้งว่ามีรายฎรกลางป่าอยู่บริเวณห้วยคันขอให้ไปจับกุม ผมก็เลยบอกว่ากำลังประชุมกันอยู่ว่าจะดำเนินการอย่างไรต่อไป ในวันที่ 14 กันยายน 2539 ที่เข้าไปในพื้นที่รับทราบว่า การเข้าไปแล้วทางนี้มีการวางแผนไว้ล่วงหน้า โดยมีการเก็บเงินคนละ 50 บาท ซึ่งเก็บใบเสร็จ 2-3 ใบ เข้าใจว่านายหมื่น เป็นหัวใจที่เก็บเงินกับ ซึ่งทราบว่าเก็บเงินไปวิ่งเต้นเพื่อให้ได้ที่ทำกิน ผมเลยบอกว่าในการเก็บเงินครั้งนี้ หากทางราชการจะจัดที่ให้ไม่ต้องเสียเงินอะไร เขาว่าไม่เป็นไร จะเก็บเพียงค่ารถวิ่งเต้นเพื่อจะให้ได้ที่ดินมา จึงได้วางแผนเก็บเงินมา 2-3 เดือน ก่อนที่จะเกิดเหตุ

หัวหน้าฝ่ายป้องกันฯ

สำหรับในเรื่องการเก็บเงินในอำเภอจอมทอง มีปัญหาเรื่องนี้ ต่อเนื่องมาจากเขตอำเภอสะเมิง คือ ผู้ใหญ่บ้านหลายหมู่บ้าน ได้ประกาศกับราษฎรว่าทางที่จะเดินสำรวจออกโฉนดที่ดินให้กับราษฎรในเรื่องนี้ ผลได้เสนอที่ประชุมคณะอนุกรรมการป้องกันและปราบปรามการลักลอบทำลายทรัพยากรป่าไม้ จังหวัดเชียงใหม่ เมื่อครั้งที่แล้วซึ่งทางที่ดินก็ได้ยืนยันว่าในเรื่องการออกโฉนดให้ราษฎรจะไม่มีการกระทำในเขตป่าแต่ในปัจจุบันทางผู้ใหญ่บ้านหลายหมู่บ้าน ยังประกาศให้ราษฎรเข้าใจผิดว่าใครอยากได้ที่ดินทางกรมที่ดินได้เดินสำรวจออกโฉนดที่ดิน แล้วมีการเก็บเงิน คือใครมีที่ดินตรงไหนออกได้หมด ใครไม่มีที่ดินให้ไปถางแล้วรีบมาแจ้งซึ่งเป็นลักษณะนั้นในพื้นที่ ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้รับทราบมาในพื้นที่จริง

ป่าไม้เขตจังหวัดเชียงใหม่

จากเหตุผลที่เจ้าหน้าที่ได้กล่าวเรียนในที่ประชุม ผลมีความเห็นเฉพาะตัวที่เสนอในที่ประชุมได้พิจารณาว่าเราคงไม่สามารถหลีกเลี่ยงในการดำเนินการจับกุมได้ เพราะปัญหาจะบานปลายหาจุดจบไม่ได้ ปัญหาที่เราจะนำมาพิจารณาร่วมกันก็คือ ทำอย่างไรที่เราจะจำกัดจำนวนจำกัดจุดเฉพาะที่มันจำเป็นจริง ๆ เพื่อที่พิสูจน์ได้ แสดงความสามารถทางราชการที่จะยับยั้งปรากฏแก่ผู้ที่สนับสนุนอยู่เบื้องหลัง หากทางราชการไม่ดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งเหมือนเป็นการปล่อยประละเลยปล่อยให้การกระทำผิดเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง มีจำนวนมากขึ้น โดยอ้างเป็นตัวอย่างเสนอที่ประชุม โปรดพิจารณาแต่วิธีการดำเนินการในเรื่องนี้ อยากฟังความเห็นจากปลัดเชียงใหม่ และผู้บังคับการตำรวจภูธรเชียงใหม่ ว่ามีความคิดเห็นอย่างไรเพราะจะปล่อยให้เฉพาะฝ่ายป่าไม้เข้าดำเนินการแล้ว อาจไม่ได้ผลเท่าที่ควร ประกาศก็ได้

ประกาศไปแล้ว ส่วนคนที่ขาดอยู่ก็ไม่น่าเป็นปัญหา ถ้าไม่ยุ่ง คงเอาเหตุที่ช่วยเหลือไปลำดับหนึ่งไปเพิ่มเติมให้ได้ แต่ในมีเหตุผลทางด้านการเมืองซึ่งได้ทราบว่าต่างคนต่างฝ่ายมีลูกพี่คนละคน ถ้าฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดก็ต้องไม่ยอม จึงอยากฟังความคิดเห็นจากปลัดจังหวัดเชียงใหม่

ปลัดจังหวัดเชียงใหม่

จากที่ได้รับรายงานจากเจ้าหน้าที่ จากข้อมูลต่าง ๆ ในจำนวน 47 ราย ที่ได้เข้าไปบุกรุก และขอให้ออกอยู่ในบัญชี 300 กว่ารายหรือไม่ ซึ่งเจ้าหน้าที่ป่าไม้ได้ประกาศไปแล้ว และขอให้ออกจากพื้นที่ภายใน 25 กันยายน 2539 เราจะต้องดำเนินการให้เป็นตัวอย่างเสียก่อนที่จะดำเนินการกับ 300 กว่าราย แต่ที่ประกาศไปแล้วยังมีการบุกรุกอยู่ จะเกิดปัญหา จะมีวิธีการใดดำเนินการทางเจ้าหน้าที่ป่าไม้มีกำลังในการปฏิบัติงานไม่เพียงพอ ก็ขอกำลังเจ้าหน้าที่ทหาร ตำรวจตระเวนชายแดน ฝ่ายปกครอง และตำรวจภูธรให้สนับสนุน ถ้าเข้าดำเนินการตามนี้แล้ว 300 กว่าราย คงไม่มีปัญหาจึงอยากทราบว่า 47 ราย นั้นเข้าอาศัยนานแค่ไหนแล้ว มีสิ่งปลูกสร้างถาวรหรือไม่ เพียงใด

นายวรพจน์ ฝ่องสมัย

สำหรับราษฎร 47 ราย บุกรุกเข้าไปอยู่ในพื้นที่ กม.3-5 ประมาณต้นปีงบประมาณ 2539 เป็นกลุ่มที่เราจะต้องช่วยเหลือ โดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นมาเพื่อดำเนินการช่วยเหลือ โคนมีท่าน ดร.ธงชัย เพชรรัตน์ เป็นประธาน โดยในวันที่ 27 กันยายน 2539 ได้นัดประชุมที่เชียงใหม่เพื่อพิจารณาถึงการสั่งการของ ฯพณฯ ท่านรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 238 ราย แต่ราษฎรกลุ่มอื่น ๆ ยังไม่เข้ามาในพื้นที่ มีเพียง 47 รายเท่านั้นที่เข้ามาบุกรุก แล้ว

ถางยึดถือครอบครองจึงเป็นตัวอย่างให้ราษฎรกลุ่มอื่น นอกจาก 238 ราย เข้าบุกรุกเพิ่มเติม ซึ่งก่อนที่สำนักงาน ป่าไม้เขตเชียงใหม่จะปิดประกาศของทางสำนักงานฯ ห้ามราษฎรบุกรุกแผ้วถางป่าสงวนฯ ดังกล่าว พื้นที่ ดังกล่าวมีต้นไม้ขึ้นเต็มพื้นที่ แต่ภายหลังที่ตีปิดประกาศ ให้ระยะเวลา 40 วัน นั้น พื้นที่โล่งเตียนเหลือแต่แผ่นดิน ไปหมดจึงอยู่บริเวณ กม.3 ระหว่างอ่างเก็บน้ำ 2 อ่าง

ปลัดจังหวัดเชียงใหม่

ในแนวทางการความคิดของคุณวรพจน์ฯ ต้องการ ดำเนินการต่อผู้บุกรุกในจำนวน 238 ราย หรือ 47 ราย

นายวรพจน์ ผ่องสมัย

ขอเรียนให้ในที่ประชุมทราบ จำนวน 238 ราย พึ่งจะมีผู้ บุกรุกเข้าไปในพื้นที่ 47 ราย ส่วนอีกกลุ่มหนึ่งกำลังดู ทำที่อยู่

ปลัดจังหวัดเชียงใหม่

จำนวน 47 ราย นั้นทาง กปร. พิจารณา ใช่หรือไม่

นายวรพจน์ ผ่องสมัย

ขออนุญาตทำความเข้าใจ คือคณะอนุกรรมการซึ่งแต่งตั้ง แก้ไขปัญหา กม.3-5 จำนวนราษฎร 238 ราย ไม่ใช่ กปร. แต่เป็นคณะกรรมการเฉพาะกิจ ที่กระทรวง เกษตรและสหกรณ์ แต่งตั้งเพื่อแก้ไขปัญหาเฉพาะ กม. 3-5 เท่านั้น

หัวหน้าฝ่ายป้องกันฯ

ขออนุญาตเรียนว่า ในคณะกรรมการแก้ไขปัญหาบุกรุก ที่ดินของรัฐ หรือ กปร. เป็นกรณีที่ดินที่มีขอพิพาท ซึ่งมี ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ เป็นประธานแต่เรื่องนี้มี คณะกรรมการเฉพาะกิจ ซึ่งกระทรวงเกษตรและ สหกรณ์ แต่งตั้งผู้ตรวจกระทรวง เป็นประธาน ตามที่ป่า ไม้จังหวัดกล่าวแต่ต้นว่า พื้นที่ กม.3-5 เป็นพื้นที่ปลูก สร้างเสริมป่าของหน่วยจัดการต้นน้ำแม่กลาง จึงไม่อยู่

ในหลักเกณฑ์ที่จะจัดสรรให้ราษฎรเข้าทำกิน ซึ่งจำนวน 47 ราย นี้เป็นจุดบุกเบิก ทางราชการไม่ดำเนินการ อย่างไรก็ตามอย่างหนึ่งราษฎรที่อื่น ๆ จะเข้าดำเนินการบุกกรูพื้นที่ ไม่เฉพาะพื้นที่อำเภอจอมทอง อำเภอใกล้เคียงกำลังดูท่าทีว่าทางราชการจะดำเนินการ 47 ราย อย่างไร จึงมีแนวความคิด ควรดำเนินการจับกุม 47 ราย ทั้งหมด ส่วนจำนวน 300 ราย ควรมีการจับกุมแก่นนำแล้วขยายผล หากจับทั้ง 300 ราย กลัวจะมีปัญหา จึงขอความเห็นในที่ประชุมพิจารณา

ปลัดจังหวัดเชียงใหม่

ไม่ทราบว่าทางเจ้าหน้าที่ตำรวจตระเวนชายแดนที่ 33 มีความคิดเห็นอย่างไร

ผู้กำกับการตำรวจ
ตระเวนชายแดนที่ 33
หัวหน้าฝ่ายป้องกันฯ

เห็นควรจับกุมดำเนินคดีกับผู้บุกรุก

ด้วยอุทยานแห่งชาติออบหลวง จังหวัดเชียงใหม่ ได้รับหนังสือและภาพถ่ายร้องเรียนจากผู้หวังดี และราษฎรพื้นที่ราบในอำเภอจอมทอง หลายหมู่บ้านที่ได้รับผลกระทบจากการบุกรุกพื้นที่ของราษฎรชาวเขาเผ่าม้ง บ้านกล้วย ในพื้นที่อุทยานแห่งชาติออบหลวง ท้องที่ หมู่ที่ 2 ตำบลแม่สอย อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ อุทยานฯ จึงได้จัดชุดเฉพาะกิจเข้าไปตรวจสอบพื้นที่ที่มีการบุกรุกแผ้วถางใหม่ บริเวณคอยป่ากล้วย ปรากฏว่าพบการบุกรุกใหม่จำนวนมากกระจุกกระจายอยู่บริเวณ ภูเขาแม่สอย แม่ทิม ขุนแปะลีและขุนแม่เตี๊ยะ ซึ่งอยู่บนพื้นที่ต้นน้ำลำธารชั้น 1 เอ ส.จากระดับน้ำทะเล ประมาณ 1200-1300 เมตร ผลการสำรวจตรวจสอบผลการปฏิบัติงานของชุดเฉพาะกิจ จนถึงวันที่ 20 กันยายน 2539 มีการปฏิบัติงานและเหตุการณ์สรุปได้ดังนี้

1. พบการบุกรุกใหม่ จำนวน 17 จุด/แปลง เนื้อที่รวมทั้งสิ้น 53 ไร่ 4 งาน สามารถจับกุมดำเนินคดีได้ 1 ราย ผู้ต้องหา 1 คน ชื่อ นายเย๊ะ แซ่วะ เป็นชาวเขาเผ่าม้ง อายุ 46 ปี อยู่บ้านปากกล้วย เบงที่ 420/3 หมู่ที่ 2 ตำบลแม่สอย อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ เนื้อที่บุกรุก 1 ไร่ อุทยานฯ ได้นำเรื่องราวร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรอำเภอจอมทอง ตามประจำวันวันที่ 4 เวลา 15.00 น. คดีที่ 255/2539 ยึดทรัพย์ที่ 176/2539 ลงวันที่ 14 สิงหาคม 2539 ขณะนี้กำลังอยู่ระหว่างดำเนินคดีชั้นศาล

2. ในการจับกุมนายเย๊ะ แซ่วะ ได้มีผู้ใหญ่บ้าน (นายแก้ว แซ่ยะ) ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน (นายเป่า แซ่วะ) และชาวบ้านปากกล้วย ได้ยื่นข้อเสนอให้ทางอุทยานฯ ดำเนินการ 3 ประการ คือ

- 1) ให้ถอนฟ้องนายเย๊ะ แซ่วะ
- 2) ไม่ให้มีการจับกุมรายต่อไป
- 3) ในพื้นที่ที่ได้ปลูกพืช (กระหล่ำปลี) แล้วขอทำต่อไป

3. ตามข้อเสนอของราษฎรชาวปากกล้วย ในข้อ 2 เจ้าหน้าที่อุทยานฯ ได้ไปประชุมชี้แจงกับราษฎรดังกล่าว แต่กลับถูกรายจรโท ให้ใช้วาจาไม่สุภาพและขว้างปาก้อนหินใส่ เจ้าหน้าที่จึงไม่สามารถชี้แจงให้เข้าใจได้

4. เมื่อวันที่ 28 สิงหาคม 2539 หัวหน้าอุทยานฯ ได้ไปพบนายเป่า แซ่วะ ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านปากกล้วย ม.2 ตำบลแม่สอย อำเภอจอมทอง และชี้แจงกันเป็นที่เข้าใจว่า ข้อเรียกร้องทั้ง 3 ข้อนั้น ไม่สามารถที่จะดำเนินการตามที่ขอได้ เนื่องจากเป็นคดีอาญาแผ่นดิน โดยเฉพาะ

อย่างยิ่งผู้บุกรุกใหม่จำเป็นต้องปฏิบัติตามกฎหมายโดย
เด็ดขาด

5. ต่อมาเมื่อวันที่ 19 กันยายน 2539 เวลา 21.30 น. ได้มีชายกลุ่มหนึ่งประมาณ 10 คน เข้าไปล้อมที่ทำการหน่วยพิทักษ์อุทยานแห่งชาติที่ 1 (บ้านปากกล้วย) ได้ปาก้อนหินใส่เจ้าหน้าที่และที่ทำการจนได้รับความเสียหาย กระจก หน้าต่างที่ทำการแตก จำนวน 2 บาน เจ้าหน้าที่จึงได้ใช้อาวุธปืนยิงออกไปประมาณ 6 นัด ชายกลุ่มดังกล่าวจึงล่าถอยไป ซึ่งอุทยานฯ ได้นำเรื่องราวแจ้งความร้องทุกข์ไว้เป็นหลักฐานที่สถานีตำรวจภูธรอำเภอจอมทองแล้ว ตามประจำวัน ข้อ 4 เวลา 12.00 น. ลงวันที่ 20 กันยายน 2539

หัวหน้าฝ่ายอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้

เห็นควรหามาตรการโดยกำหนดขอบเขตพื้นที่ ซึ่งจะทำให้ผู้ที่บุกรุกไม่สามารถบุกรุกพื้นที่เพิ่มขึ้นได้ ตลอดจนจัดทำการประชุมสัมพันธ์เผยแพร่กลุ่มสาธารณะสุขและสื่อมวลชนต่าง ๆ และหามาตรการสุดท้ายสำหรับกลุ่ม 47 ราย เห็นควรดำเนินการด้านกฎหมายโดยเฉียบขาดต่อไป

ผู้บังคับการตำรวจภูธรเชียงใหม่

เห็นควรจะชี้แจงปัญหาต่าง ๆ แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และทำป้ายชี้แจงขอบเขตตลอดจนหามาตรการในการลงโทษต่อผู้ที่ฝ่าฝืน

ท่านผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ได้เดินทางมาถึงและเป็นประธานในที่ประชุมต่อ

ป่าไม้เขตเชียงใหม่

เรียนท่านผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่ ขอสรุป
ความเห็นส่วนใหญ่ของที่ประชุม โดยยังไม่เป็นมติที่
ประชุมพอสรุปได้ ดังนี้

1. ควรดำเนินคดีกับผู้เข้าไปบุกรุก จำนวน 47 ราย เพราะจะเป็นต้นเหตุให้ที่เหลอบุกรุกเพิ่มเติม
2. ควรดำเนินการประชาสัมพันธ์ชี้แจงกลุ่มอนุรักษ์ที่มีในพื้นที่ ให้เป็นกลุ่มผู้นำที่จะมาห้ามปรามกลุ่มใหญ่ที่จะเข้ามาบุกรุกเพิ่มเติม
3. ต้องอาศัยกำลังจากหน่วยงานหลาย ๆ ฝ่าย ร่วมมือในการช่วยกันแก้ไขปัญหาในกรณีนี้

ผู้ว่าราชการจังหวัดเชียงใหม่

จากเอกสารของนายส่งสุข ภัคเกษม ความว่า พวก
ราชการที่เข้ามาบุกรุกพื้นที่ มีสิทธิตามมติ
คณะกรรมการ โดยมีคุณปริษา ออบอวย เป็นประธาน
กรรมการ คุณสุรพล เกียรติไชยากร เป็นกรรมการอยู่ด้วย
โดยให้ราษฎรจำนวน 47 ราย เข้าดำเนินการในพื้นที่ได้
ทราบว่าข้อเท็จจริงเป็นอย่างไร

ป่าไม้เชียงใหม่

ในจุดนั้นเป็นข้อเสนอของคณะกรรมการชุดนั้น ที่
นำเสนอต่อ ฯพณฯ ท่านอดีตรัฐมนตรี นายสุเทพ เทือก
สุบรรณ โดยมีอำนาจในการสั่งการขณะนั้น แต่ยังมีได้มี
การตัดสินใจหรือสั่งการใด ๆ รัฐบาลในชั้นนั้นก็หมด
สภาพไป เมื่อท่านสุวิทย์ คุณกิตติ ซึ่งมารับผิดชอบใน
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ท่านก็ตั้งคณะทำงาน
ขึ้นมาใหม่ โดยมีท่านอดีตผู้ตรวจราชการกระทรวง
เกษตรและสหกรณ์ คือ ดร.ชงชัย เพชรรัตน์ เป็น
ประธานคณะทำงาน มี ส.ส.บุญช่วย ภู่อินาพันธ์
นายอำเภอจอมทอง เป็นคณะกรรมการ ได้ประชุม
ปรึกษาหารือและสรุปได้ว่า ราษฎรกลุ่มที่ทางราชการ
จะจัดหาพื้นที่ให้ แต่พื้นที่ที่จะพื้นที่ทำกิจได้มีเพียง 198

ไร่ ทางราชการเสนอข้อมูลว่าเขาต้องการเฉลี่ยแล้วคนละ 3 ไร่ (จากจำนวนราษฎร 230 คน) เฉลี่ยแล้วได้คนละไม่เกิน 1 ไร่ โดยไม่พอทำกินต่อจำนวนประชากรคณะทำงานจึงได้พิจารณาที่เพิ่มเติมแล้ว เพื่อให้ส่วนเฉลี่ยได้ 3 ไร่ โดยการนำพื้นที่ส่วนหนึ่งของทางราชการที่ได้เตรียมไว้รองรับชาวเขาได้อีกประมาณ 400-500 ไร่ เรื่องทั้งหมดนี้ประมวลเสร็จเรียบร้อยแล้ว เสนอขึ้นไป ที่ ๆ ผนฯ ท่านรัฐมนตรีสุวิทย์ คุณกิตติ แล้ว แต่ยังไม่มีการสั่งการใด ๆ ในกรณีนี้เลย

มติที่ประชุม

1. ให้นายอำเภอจอมทองจัดทำประกาศมิให้บุคคลลักลอบเข้าไปตัดไม้และบุกรุกแผ้วถางเข้ายึดถือครอบครองพื้นที่ป่า บริเวณ กม.3-5 ถนนจอมทอง – คอยอินทนนท์ ตำบลช่วงเปา อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ โดยเด็ดขาดในป่าสงวนแห่งชาติป่าจอมทอง โดยอาศัยอำนาจความมาตรา 25 แห่งพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ.2507 ให้ผู้บุกรุกเข้ายึดถือครอบครองพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติป่าจอมทอง ระหว่าง กม.3-5 ถนนจอมทอง – อินทนนท์ ตำบลช่วงเปา อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ ออกจากพื้นที่ภายใน 7 วัน หากพ้นกำหนดนับแต่วันประกาศแล้ว ผู้ใดฝ่าฝืนทางราชการจะดำเนินการตามกฎหมายโดยเฉียบขาด

2. ให้จังหวัดเชียงใหม่ โดยสำนักงานป่าไม้จังหวัดเชียงใหม่ ประสานงานขอคำสั่งเจ้าหน้าที่ตำรวจตระเวนชายแดน เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหารและเจ้าหน้าที่ป่าไม้ เพื่อดำเนินการในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ ป่าจอมทอง บริเวณไร่คง หมู่ที่ 10 ตำบลบ้านหลวง อำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อมิให้ราษฎรเข้าไปบุกรุกแผ้วถางยึดถือครอบครองพื้นที่ป่าอีกต่อไป และให้อำเภอ

จอมทองออกประกาศห้ามมิให้ราษฎรเขาไปแผ้วถางบุกรุกยึดถือครอบครองโดยเด็ดขาด

3. ในระหว่างการดำเนินการในห้วงเวลาประกาศ ให้อำเภอจอมทองประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบ และให้ป่าไม้จังหวัดเชียงใหม่ ทำการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อมวลชนอีกทางหนึ่งด้วย

ปิดประชุม

เวลา 16.30 น.

หมายเหตุ.-

รายงานการประชุมฉบับนี้ ได้รับอนุญาตให้เผยแพร่เพื่อการวิจัยครั้งนี้ จากสำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ ที่ 1 (เชียงใหม่)

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ภาคผนวก ก

สรุปผลการประชุมคณะรัฐมนตรี วันที่ 11 พฤษภาคม 2542

วันนี้ เมื่อเวลา 09.30 น. ที่ตึกบัญชาการ ทำเนียบรัฐบาล นายชวน หลีกภัย นายกรัฐมนตรี เป็นประธานการประชุมคณะรัฐมนตรี นายอรรถพล ศรีสุชาติ โฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรี นางรัตนา จงสุทธานามณี นายสมชาย สหชัยรุ่งเรือง และนายสาคร พรหมภักดี รองโฆษกประจำสำนักนายกรัฐมนตรี ได้ร่วมกันแถลงผลการประชุมคณะรัฐมนตรี ที่ศูนย์แถลงข่าวรัฐบาล ตึกนารีสโมสร สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

เรื่อง ผลการเจรจาแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของเกษตรกรภาคเหนือ
คณะรัฐมนตรีรับทราบและเห็นชอบผลการเจรจาแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของเกษตรกรภาคเหนือ ตามที่คณะ-กรรมการช่วยเหลือประชาชนเสนอ ซึ่งได้มีการประชุมเจรจาร่วมกัน ระหว่างวันที่ 2-9 พฤษภาคม 2542 ณ ห้องประชุมศาลากลาง จังหวัดเชียงใหม่ โดยแยกเป็นกลุ่มปัญหาต่างๆ สรุปได้ดังนี้

1. กลุ่มปัญหาที่ดิน โดยรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงมหาดไทย (นายวัฒนา อัสวาม) เป็นประธานการเจรจา ผลการเจรจาได้ขอยุติกรณีปัญหาที่ดินในภาคเหนือ รวม 7 ปัญหา ดังนี้
  - 1.1 ปัญหาการออกโฉนดที่ดินในพื้นที่บ้านศรีเตี้ย อำเภอป่าสัก จังหวัดลำพูน
  - 1.2 ปัญหาการออกโฉนดที่ดินในพื้นที่บ้านห้วยน้ำเย็น ตำบลป่าไผ่ อำเภอเถลิ่ง จังหวัดลำพูน
  - 1.3 ปัญหาการออกโฉนดที่ดินให้บริษัทอินทนนท์การเกษตร จำกัด ในท้องที่บ้านแพะใต้ - ต้นผึ้ง ตำบลหนองล่อง กิ่งอำเภอเวียงหนองล่อง จังหวัดลำพูน โดยมีขอบ
  - 1.4 ปัญหาการออกโฉนดที่ดินให้บริษัทอินทนนท์การเกษตร จำกัด ในท้องที่บ้านท่าหลุก ตำบลหนองล่อง กิ่งอำเภอเวียงหนองล่อง จังหวัดลำพูน โดยมีขอบ
  - 1.5 ปัญหาสำรวจตระเวนชายแดนนำรังวัดออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (นสล.) ทับที่ทำกินของราษฎรบ้านแม่จะจาง ตำบลจี้เหล็ก อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่
  - 1.6 ปัญหาการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (นสล.) ทับที่ทำกินของราษฎรบ้านสันป่ายาง หมู่ที่ 2 ตำบลป่ายาง อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่
  - 1.7 ปัญหาการออกโฉนดที่ดินทับที่สาธารณประโยชน์บ้านนา-บ้านไร่ หมู่ที่ 5 ตำบลแม่ถอด อำเภอเถลิ่ง จังหวัดลำปาง

2. กลุ่มปัญหาเกี่ยวกับสัญชาติและความเป็นพลเมืองของชาวไทยภูเขา ได้ข้อสรุปดังนี้

2.1 กรณีปัญหาทางด้านกฎหมาย ระเบียบ ให้รองนายกรัฐมนตรี และ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย (พลตรีสนั่น ขจรประศาสน์) แต่งตั้งคณะกรรมการ 1 ชุด โดยมีหน้าที่ดังต่อไปนี้

- 1) แก้ไขปัญหาการลงรายการสัญชาติไทย และการให้สัญชาติไทย
- 2) ศึกษาปัญหาที่เกี่ยวข้องกับกฎหมาย ระเบียบ และนโยบายที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการลงรายการสัญชาติไทยและการให้สัญชาติไทย โดยให้ตั้งคณะทำงานศึกษาได้
- 3) ให้เสนอผลการศึกษาต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อแปลงผลการศึกษาไปสู่การปฏิบัติเป็นรูปธรรม
- 4) การศึกษาดังกล่าวให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน 45 วัน

2.2 กรณีปัญหาทางการปฏิบัติ ให้กระทรวงมหาดไทยและส่วนราชการที่เกี่ยวข้องตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณาโดยเร่งด่วนต่อไป

3. กลุ่มปัญหาป่าไม้ โดยรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นายเนวิน ชิดชอบ) เป็นประธานการเจรจาเมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม 2542 ผลการเจรจาได้ข้อสรุป ดังนี้

3.1 กรณีการปรับปรุงกฎหมายป่าไม้ และมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องกับป่าไม้ ให้แต่งตั้งคณะกรรมการร่วมที่ประกอบด้วยตัวแทนฝ่ายราชการ นักวิชาการ และตัวแทนกลุ่มชาวบ้านผู้เรียกร้อง เพื่อดำเนินการศึกษาหาแนวทาง และพิจารณาดำเนินการปรับปรุง แก้ไขกฎหมายป่าไม้ 4 ฉบับ และมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องกับป่าไม้ให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ ให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการภายใน 7 วัน และให้คณะกรรมการดังกล่าวดำเนินการพิจารณาปรับปรุงและแก้ไขกฎหมาย และทำการประชาพิจารณ์ หลังจากนั้นให้นำเสนอต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไป

3.2 การคุ้มครองสิทธิชั่วคราว (เฉพาะผู้มีสัญชาติไทย) ก่อนการพิสูจน์จะได้ข้อยุติ หลังจากนำผลการเจรจาเข้าที่ประชุมคณะรัฐมนตรีและมีมติแล้ว จะมีการประกาศให้ราษฎรที่อยู่ในชุมชนในพื้นที่ป่ามาขึ้นทะเบียน รายชื่อภายใน 7 วัน เพื่อดำเนินการดังนี้

ก. การขึ้นทะเบียน จะเปิดให้ราษฎรมาขึ้นทะเบียนรายชื่อขอบเขตพื้นที่ทำกินเดิม และพื้นที่ส่วนรวมของชุมชนภายใน 30 วัน

ข. การชี้เขตและปักหมุดที่ทำกินและพื้นที่ส่วนรวมของชุมชน ให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์แต่งตั้ง

คณะทำงานดำเนินการสำรวจรายละเอียดและปักหมุดในพื้นที่ที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้เพื่อคุ้มครองบุคคลในการทำกินชั่วคราว

ค. การพิสูจน์สิทธิให้ดำเนินการภายใต้หลักการพิสูจน์ว่าตนอยู่ก่อนการประกาศเขตป่าหรือไม่ หากเป็นกรณีคนอยู่ก่อนการประกาศเขตป่า ให้ดำเนินการโดยอาศัยอำนาจตามประมวลกฎหมายที่ดิน กรณีประกาศเขตป่าก่อนให้ดำเนินการตามกฎหมายและให้อาศัยหลักการแก้ปัญหาเป็นรายกรณีตามสภาพความเป็นจริง สำหรับหลักเกณฑ์การพิสูจน์สิทธิให้ใช้หลักเกณฑ์ที่มีอยู่ในปัจจุบัน และปรับปรุงตามผลการศึกษาตามข้อตกลงที่ 1 (ข้อ 3.1)

ง. การดำเนินการดังกล่าวข้างต้น ให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการช่วยเหลือเพื่อติดตามการดำเนินการตามข้อตกลงทั้งหมด

3.3 พระราชบัญญัติป่าชุมชน มอบหมายให้คณะกรรมการตามข้อตกลงที่ 1 (ข้อ 3.1) รับไปพิจารณาแต่งตั้งอนุกรรมการเพื่อดำเนินการเปิดประชาพิจารณ์ร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชน ทุกฉบับที่มีอยู่ในปัจจุบันในทุกภาคของประเทศโดยเร็วก่อนนำเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเป็นลำดับต่อไป

4. กลุ่มปัญหาเร่งด่วนเฉพาะหน้า ได้ข้อสรุปดังนี้

4.1 กรณีปัญหาที่ดินทำกินของชาวบ้าน 47 ราย ของอำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ มอบหมายให้ป่าไม้จังหวัดเชียงใหม่ รับไปดำเนินการแก้ไขปัญหาในการจัดหาที่ดินทำกินแก่ราษฎรต่อไป

4.2 กรณีปัญหาป่าไม้อีก 3 กรณี ได้แก่ กรณีโครงการอพยพคนออกจากป่าบ้านห้วยแห้ง และบ้านนาเลา ตำบลเชียงดาว อำเภอเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่ กรณีชาวบ้านทุ่งป่าคา ตำบลสันทราย อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ และกรณีอำเภอประกาศให้ชาวบ้านอพยพ (บ้านป่ากลาง ตำบลป่ากลาง อำเภอปัว จังหวัดน่าน และบ้านเลา ตำบลเมืองแหง อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่) ให้นำกระบวนการคุ้มครองสิทธิส่วนบุคคลชั่วคราวตามข้อ 3.2 มาใช้เป็นหลักในการแก้ไขปัญหา

4.3 กรณีเขื่อนเก็บน้ำแม่มอก จะนำข้อเสนอทั้ง 6 ข้อ ไปเสนอแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง คือ กรมชลประทาน และบุคคลที่รับผิดชอบรับไปแก้ไขปัญหา และจะส่งผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มาดูพื้นที่ และทำรายงานให้รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (นายเนวิน ชิดชอบ) ทั้งนี้ การติดตามข้อตกลงดังกล่าวนี้ให้ดำเนินโดยคณะกรรมการติดตามการปฏิบัติตามข้อตกลงที่แต่งตั้งในข้อ 3.2 (ง)

หมายเหตุ - การคุ้มครองสิทธิชั่วคราว หมายถึง เรื่องการดำเนินการตามกฎหมาย (คือ การจับกุมเท่านั้น) ไม่ใช่การรับรองสิทธิที่ทำกิน

ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี

ว่าด้วยการจัดให้มีโฉนดชุมชน

พ.ศ. ๒๕๕๓

โดยที่สมควรจัดให้ประชาชนที่รวมตัวกันเป็นชุมชนมีสิทธิได้รับหนังสืออนุญาตให้ใช้ประโยชน์ในที่ดินของรัฐตามนโยบายโฉนดชุมชนของรัฐบาลที่แถลงไว้ต่อรัฐสภา โดยกำหนดให้มีคณะกรรมการกลางทำหน้าที่ประสานงานระหว่างหน่วยงานของรัฐเจ้าของที่ดิน ชุมชน และประชาชน เพื่อดำเนินการขออนุญาตให้เป็นไปตามกฎหมายและหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการตามระเบียบนี้กำหนด อันจะเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชนและประชาชนมีส่วนร่วมในการดูแล รักษา และใช้ประโยชน์จากที่ดินของรัฐ ตลอดจนการมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล ยั่งยืน และสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๑๑ (๘) แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๕ นายกรัฐมนตรีโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี จึงวางระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า "ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการจัดให้มีโฉนดชุมชน พ.ศ. ๒๕๕๓"

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในระเบียบนี้

"หน่วยงานของรัฐ" หมายความว่า กระทรวง กรมหรือส่วนราชการที่เรียกชื่ออย่างอื่น และมีฐานะเป็นกรม ราชการส่วนภูมิภาค ราชการส่วนท้องถิ่น รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่นของรัฐ
"ที่ดินของรัฐ" หมายความว่า ที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินทุกประเภท

"โฉนดชุมชน" หมายความว่า หนังสืออนุญาตให้ชุมชนร่วมกันบริหารจัดการ การครอบครอง และใช้ประโยชน์ในที่ดินของรัฐเพื่อสร้างความมั่นคงในการอยู่อาศัยและการใช้ประโยชน์ในที่ดินของชุมชน ซึ่งชุมชนมีหน้าที่ต้องดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้โดยกฎหมายและระเบียบนี้

"ชุมชน" หมายความว่า กลุ่มประชาชนที่รวมตัวกัน โดยมีวัตถุประสงค์ร่วมกัน เพื่อการจัดการด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม รวมทั้งการมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และมีการวางระบบบริหารจัดการและการแสดงเจตนาแทนกลุ่มได้ โดยดำเนินการอย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าสามปีก่อนวันที่ระเบียบนี้ใช้บังคับ

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการประสานงานเพื่อจัดให้มีโฉนดชุมชน

ข้อ ๔ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการประสานงานเพื่อจัดให้มีโฉนดชุมชน” เรียกโดยย่อว่า “ปจช.” ประกอบด้วย

(๑) รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรีซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นประธานกรรมการ

(๒) ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี เป็นรองประธานกรรมการ

(๓) กรรมการโดยตำแหน่ง ได้แก่ ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงคมนาคม ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และปลัดกระทรวงมหาดไทย เป็นกรรมการ

(๔) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนแปดคน ซึ่งประธาน ปจช. แต่งตั้งจากบุคคลดังต่อไปนี้

(ก) ผู้แทนองค์กรชุมชนที่มีกิจกรรมและผลงานด้านการจัดการที่ดินหรือทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วยตัวแทนของประชาชนในภูมิภาคและกลุ่มต่าง ๆ ที่หลากหลาย และมีความสมดุล จำนวนห้าคน

(ข) ผู้แทนองค์กรเอกชนที่ไม่แสวงหากำไร และมีวัตถุประสงค์ กิจกรรม และผลงานอันเป็นที่ประจักษ์ด้านการจัดการที่ดินหรือทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จำนวนสองคน

(ค) บุคคลภายนอกที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญหรือมีประสบการณ์การทำงานที่มีผลงานเป็นที่ประจักษ์ในด้านการจัดการที่ดินหรือทรัพยากรธรรมชาติและด้านการพัฒนาชุมชนหรือสาขาอื่นที่เกี่ยวข้องที่จะเป็นประโยชน์ในการดำเนินงานโฉนดชุมชน จำนวนหนึ่งคน

ให้ผู้ตรวจราชการสำนักนายกรัฐมนตรีที่ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีมอบหมาย เป็นกรรมการและเลขานุการ และให้ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีแต่งตั้งข้าราชการในสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีจำนวนสองคน เป็นผู้ช่วยเลขานุการ

ข้อ ๕ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสามปี

ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้ผู้ได้รับแต่งตั้งแทนตำแหน่งที่ว่างอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้แต่งตั้งไว้แล้ว

เมื่อครบกำหนดตามวาระในวาระหนึ่ง หากยังมีได้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่ง เพื่อดำเนินการต่อไปจนกว่ากรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งได้รับแต่งตั้งใหม่เข้ารับหน้าที่

กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระ อาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้

ข้อ ๖ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ พ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) คณะกรรมการมีมติให้ออกด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของกรรมการที่มีอยู่ เพราะบกพร่องต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือหย่อนความสามารถ
- (๔) เป็นบุคคลล้มละลาย
- (๕) เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (๖) ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ

ข้อ ๗ ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (๑) เสนอนโยบาย แผนงาน และงบประมาณในการดำเนินงาน โฉนดชุมชน ต่อคณะรัฐมนตรี
- (๒) กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในการดำเนินงาน โฉนดชุมชนตามระเบียบนี้
- (๓) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชนมีความพร้อมในการดำเนินงาน โฉนดชุมชนรวมทั้งการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่องและจริงจัง
- (๔) ตรวจสอบและพิจารณาความเหมาะสมของชุมชนที่อาจได้รับอนุญาตจากหน่วยงานของรัฐในการดำเนินงาน โฉนดชุมชน ตลอดจนติดตามการดำเนินงาน โฉนดชุมชน ในแต่ละพื้นที่ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้

(๕) ประสานงานและติดตามหน่วยงานของรัฐในการดำเนินการตามนโยบายและแผนงานของงานโฉนดชุมชน

(๖) แต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานให้ปฏิบัติงานตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

(๗) ดำเนินการหรือปฏิบัติงานอื่นใดที่เกี่ยวกับโฉนดชุมชนให้เป็นไปตามกฎหมาย กฎ คำสั่ง และมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง

ข้อ ๘ ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยคณะกรรมการที่มีอำนาจดำเนินการพิจารณาทางปกครองตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองมาใช้บังคับแก่การประชุมของคณะกรรมการโดยอนุโลม

เล่ม ๑๒๖ ตอนพิเศษ ๗๓ ง หน้า ๔
 ราชกิจจานุเบกษา ๑๑ มิถุนายน ๒๕๕๓

ข้อ ๕ ให้สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีรับผิดชอบงานธุรการ งานประชุม การศึกษาหาข้อมูล และกิจการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับงานของคณะกรรมการ รวมทั้งปฏิบัติงานอื่น ตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

ข้อ ๑๐ ให้จัดตั้งคณะกรรมการตามระเบียบนี้ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ระเบียบนี้ ใช้บังคับ และในวาระเริ่มแรกให้ดำเนินการสำรวจพื้นที่เพื่อดำเนินงาน โฉนดชุมชนในพื้นที่นำร่อง จำนวนไม่น้อยกว่าสามสิบพื้นที่ภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันที่ระเบียบนี้ใช้บังคับ

ข้อ ๑๑ ให้นายกรัฐมนตรีรักษาการตามระเบียบนี้

ประกาศ ณ วันที่ ๗ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๕๓

อภิสิทธิ์ เวชชาชีวะ

นายกรัฐมนตรี

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 Copyright© by Chiang Mai University
 All rights reserved

ภาคผนวก จ

พระราชบัญญัติ ป่าสงวนแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๐๓

บทบัญญัติทั่วไป

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๖ เมษายน พ.ศ. ๒๕๐๓

เป็นปีที่ ๑๕ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า โดยที่เป็นการสมควรปรับปรุงกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองและสงวนป่า จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้ โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาร่างรัฐธรรมนูญ ในฐานะรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๐๓”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับ ตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิก

(๑) พระราชบัญญัติคุ้มครองและสงวนป่า พุทธศักราช ๒๔๘๑

(๒) พระราชบัญญัติคุ้มครองและสงวนป่า (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๘๖

(๓) พระราชบัญญัติคุ้มครองและสงวนป่า (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๔๘๗

บรรดากฎหมาย กฎ และข้อบังคับอื่น ในส่วนที่มีบัญญัติไว้แล้วในพระราชบัญญัตินี้ หรือ ซึ่งขัดหรือแย้งกับบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ ให้ใช้พระราชบัญญัตินี้แทน

มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

“ป่า” หมายความว่า ที่ดินรวมตลอดถึง ภูเขา ห้วย หนอง คลอง บึง บาง ลำน้ำ ทะเลสาบ เกาะ และที่ชายทะเลที่ยังมิได้มีบุคคลได้มาตามกฎหมาย

“ป่าสงวนแห่งชาติ” หมายความว่า ป่าที่ได้กำหนดให้เป็นป่าสงวนแห่งชาติตามพระราชบัญญัตินี้

“ไม้” หมายความว่า ไม้ทุกชนิดทั้งที่เป็นต้น กอ หรือเถา ไม่ว่าจะยังยืนต้นหรือล้มลงแล้ว และหมายความรวมตลอดถึง ราก ปุ่ม ตอ หน่อ กิ่ง ตา หัว เหง้า เศษ ปลายหรือส่วนหนึ่งส่วนใดของไม้ ไม่ว่าจะถูกตัด ฟัน เลื่อย ผ่า ถาก ถอน ขุด หรือกระทำโดยวิธีการอื่นใด

“ของป่า” หมายความว่า สิ่งต่างๆ ที่เกิดขึ้นหรือมีอยู่ในป่า เป็นต้นว่า

- (๑) ไม้ฟัน ถ่าน เปลือกไม้ ใบไม้ ดอกไม้ เมล็ด ผลไม้ หน่อไม้ ชันไม้ และยางไม้
- (๒) หน้ำ อ้อ พง แขม ปรีอ คา กก กระจูด กกล้วยไม้ กูด เห็ด และพืชอื่น
- (๓) ซากสัตว์ ไข่ หนัง เขา นอ งา กราม ขนนาย กระดุก ขน รังนก ครั่ง รังผึ้ง น้ำผึ้ง และมูลค้างคาว
- (๔) ดิน หิน กรวด ทราย แร่และน้ำมัน

“สัตว์เลี้ยง” หมายความว่า ช้าง ม้า ลา ล่อ โด กระบือ แพะ แกะ และสุกร ที่มีเจ้าของ

“ทำไม้” หมายความว่า ตัด ฟัน กาน โคน ลิด เลื่อย ผ่า ถาก ทอน ขุด หรือชักลากไม้ที่มีอยู่ในป่า หรือนำไม้ที่มีอยู่ในป่าออกจากป่าด้วยประการใดๆ

“พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมป่าไม้

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตร รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจแต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ และออกกฎกระทรวงกำหนดค่าธรรมเนียม ค่าภาคหลวง และค่าบำรุงป่าไม้ไม่เกินอัตราตามบัญชีท้ายพระราชบัญญัตินี้ และกำหนดกิจการอื่นเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

หมวด 1

การกำหนดป่าสงวนแห่งชาติ

มาตรา ๖ บรรดาป่าที่เป็นป่าสงวนอยู่แล้วตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองและสงวนป่า ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้เป็นป่าสงวนแห่งชาติตามพระราชบัญญัตินี้

เมื่อรัฐมนตรี เห็นสมควรกำหนดป่าอื่นใดเป็นป่าสงวนแห่งชาติ เพื่อรักษาสภาพป่าไม้ ของป่า หรือทรัพยากรธรรมชาติอื่น ให้กระทำได้โดยออกกฎกระทรวงซึ่งต้องมีแผนที่แสดงแนวเขตป่าที่กำหนดเป็นป่าสงวนแห่งชาตินั้นแนบท้ายกฎกระทรวงด้วย

มาตรา ๗ การเปลี่ยนแปลงเขตหรือการเพิกถอนป่าสงวนแห่งชาติ ไม่ว่าทั้งหมดหรือบางส่วน ให้กระทำได้โดยออกกฎกระทรวง และเฉพาะกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงหรือเพิกถอนบางส่วนให้มีแผนที่แสดงแนวเขตที่เปลี่ยนแปลง หรือเพิกถอนนั้นแนบท้ายกฎกระทรวงด้วย

มาตรา ๘ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่จัดให้มีหลักเขตและป้ายหรือเครื่องหมายอื่นแสดงแนวเขตป่าสงวนแห่งชาติไว้ตามสมควร เพื่อให้ประชาชนเห็นได้ว่าเป็นเขตป่าสงวนแห่งชาติ

มาตรา ๙ ให้ปิดประกาศสำเนากฎกระทรวง และแผนที่ท้ายกฎกระทรวงตามมาตรา ๖ วรรคสอง หรือมาตรา ๗ ไว้ ณ ที่ทำการอำเภอหรือกิ่งอำเภอท้องที่ที่ทำการ กำนันท้องที่ และที่เปิดเผยเห็นได้ง่ายในหมู่บ้านท้องที่นั้น

มาตรา ๑๐ เมื่อได้กำหนดป่าใดเป็นป่าสงวนแห่งชาติแล้ว ให้มีกรรมการสำหรับป่าสงวนแห่งชาตินั้นคณะหนึ่ง ประกอบด้วยผู้แทนกรมป่าไม้ ผู้แทนกรมการปกครอง ผู้แทนกรมที่ดินและกรรมการอื่นอีกสองคน ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้คณะกรรมการดังกล่าวมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) ควบคุมให้การเป็นไปตามมาตรา ๘ และมาตรา ๙

(๒) ดำเนินการสอบสวนและวินิจฉัยคำร้องตามมาตรา ๑๓

(๓) มีหนังสือเรียกบุคคลมาให้ถ้อยคำ หรือให้ส่งเอกสารที่เกี่ยวข้องในการสอบสวนตามมาตรา ๑๓

(๔) ตั้งอนุกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติกรอย่างหนึ่งอย่างใด ตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

มาตรา ๑๑ การประชุมคณะกรรมการ ต้องมีกรรมการประชุมไม่ต่ำกว่าถึงจำนวนของกรรมการทั้งหมดจึงเป็นองค์ประชุม และให้คณะกรรมการเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานแห่งที่ประชุม การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้ประธานแห่งที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๑๒ บุคคลใดอ้างว่ามีสิทธิหรือได้ทำประโยชน์ในเขตป่าสงวนแห่งชาติโดยอยู่ก่อนวันที่กฎกระทรวงกำหนดป่าสงวนแห่งชาตินั้นใช้บังคับให้ยื่นคำร้องเป็นหนังสือต่อนายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอท้องที่ภายในกำหนดเก้าสิบวัน นับแต่วันที่กฎกระทรวงนั้นใช้บังคับ ถ้าไม่ยื่นคำร้องภายในกำหนดดังกล่าว ให้ถือว่าสละสิทธิหรือประโยชน์นั้น

คำร้องดังกล่าวในวรรคหนึ่ง ให้นายอำเภอหรือปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอท้องที่ส่งต่อไปยังคณะกรรมการสำหรับป่าสงวนแห่งชาตินั้น โดยไม่ชักช้า

ความในวรรคหนึ่ง มิให้ใช้บังคับแก่กรณีสิทธิในที่ดินที่บุคคลมีอยู่ตามประมวลกฎหมายที่ดิน

มาตรา ๑๓ เมื่อคณะกรรมการสำหรับป่าสงวนแห่งชาติได้รับคำร้องตามมาตรา ๑๒ แล้วให้สอบสวนตามคำร้องนั้น ถ้าปรากฏว่าผู้ร้องได้เสียสิทธิหรือเสื่อมเสียประโยชน์ ให้คณะกรรมการพิจารณากำหนดค่าทดแทนให้ตามที่เห็นสมควร

ถ้าผู้ร้อง ไม่พอใจในค่าทดแทนที่คณะกรรมการสำหรับป่าสงวนแห่งชาติกำหนด ผู้ร้องมีสิทธิอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรีภายในกำหนดสามสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำวินิจฉัยของคณะกรรมการ คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด

มาตรา ๑๓ (๑) ทวิ ในกรณีที่ส่วนราชการและองค์การของรัฐ มีความประสงค์จะใช้พื้นที่บางแห่งภายในเขตป่าสงวนแห่งชาติเป็นสถานที่ปฏิบัติงาน หรือเพื่อประโยชน์ของรัฐอย่างอื่น ให้อธิบดีโดยอนุมนตรีรัฐมนตรีมีอำนาจประกาศกำหนดบริเวณดังกล่าวเป็นบริเวณที่ทางราชการใช้ประโยชน์ภายในเขตป่าสงวนแห่งชาติได้และในบริเวณดังกล่าวมิให้นำมาตรา ๑๔ และมาตรา ๑๖ มาใช้บังคับแก่การที่ส่วนราชการหรือองค์การนั้น ๆ จำเป็นต้องกระทำเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการปฏิบัติงานเพื่อใช้ประโยชน์ในพื้นที่นั้น

การใช้พื้นที่ตามวรรคหนึ่ง ถ้าที่ดินในบริเวณที่ทางราชการใช้ประโยชน์มีแนวเขตทับที่ดินซึ่งบุคคลได้รับประโยชน์ตามมาตรา ๑๔ อยู่แล้ว ให้การรับประโยชน์ในที่ดินส่วนที่เป็นบริเวณที่ทางราชการใช้ประโยชน์นั้นสิ้นสุดลง เมื่อพ้นกำหนดสามร้อยหกสิบวัน นับแต่วันที่ประกาศกำหนดบริเวณดังกล่าวเป็นบริเวณที่ทางราชการใช้ประโยชน์

การใช้พื้นที่ตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนดโดยอนุมนตรี

(๑) มาตรา ๑๖ ทวิ เพิ่มเติมโดย มาตรา ๓ แห่ง พ.ร.บ. ป่าสงวนแห่งชาติ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๒๘

หมวด 2

การควบคุมและรักษาป่าสงวนแห่งชาติ

มาตรา ๑๔ (๒) ในเขตป่าสงวนแห่งชาติห้ามมิให้บุคคลใดยึดถือครอบครองทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในที่ดินก่อสร้าง แผ้วถาง เผาป่า ทำไม้ เก็บหาของป่าหรือกระทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นการเสื่อมเสียแก่สภาพป่าสงวนแห่งชาติไว้แต่

(๑) ทำไม้หรือเก็บหาของป่า ตามมาตรา ๑๕ เข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยตามมาตรา ๑๖ มาตรา ๑๖ ทวิ หรือมาตรา ๑๖ ตริ กระทำการตามมาตรา ๑๗ ใช้ประโยชน์ตามมาตรา ๑๘ หรือกระทำการตามมาตรา ๑๗ หรือมาตรา ๒๐

(๒) ทำไม้หวงห้ามหรือเก็บหาของป่าหวงห้ามตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้

มาตรา ๑๕ การทำไม้หรือเก็บหาของป่าในเขตป่าสงวนแห่งชาติให้กระทำได้เมื่อได้รับใบอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือเมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ประกาศอนุญาตไว้เป็นคราว ๆ ในเขตป่าสงวนแห่งชาติแห่งหนึ่งแห่งใด โดยเฉพาะ การอนุญาตให้เป็นไปตามแบบ ระเบียบและวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๑๖ (๓) อธิบดีโดยอนุมัติรัฐมนตรีมีอำนาจอนุญาตให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดเข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในเขตป่าสงวนแห่งชาติได้ ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) การเข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในเขตป่าสงวนแห่งชาติคราวละไม่น้อยกว่าห้าปีแต่ไม่เกินสามสิบปี ในกรณีที่ผู้ได้รับอนุญาตเป็นส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจ ตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ จะอนุญาตโดยให้ยกเว้นค่าธรรมเนียมทั้งหมดหรือบางส่วนตามที่เห็นสมควรก็ได้

(๒) การเข้าทำประโยชน์เกี่ยวกับการทำเหมืองแร่ตามกฎหมายว่าด้วยแร่คราวละไม่เกินสิบปี โดยให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องขอรับใบอนุญาตเก็บหาของป่าและไม่ต้องเสียค่าภาคหลวงของป่าตามพระราชบัญญัตินี้ สำหรับแร่ ดินขาว หรือหิน แลแล้วแต่กรณี

การขออนุญาตและการอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการและเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนด โดยอนุมัติรัฐมนตรี

มาตรา ๑๖ ทวิ ในกรณีที่ป่าสงวนแห่งชาติทั้งหมดหรือบางส่วนมีสภาพเป็นป่าไร่ร้างเก่าหรือทุ่งหญ้า หรือเป็นป่าที่ไม่มีไม้มีค่าขึ้นอยู่เลย หรือมีไม้มีค่าที่มีลักษณะสมบูรณ์เหลืออยู่เป็นส่วนน้อย และป่านั้นยากที่จะกลับฟื้นคืนดีตามธรรมชาติ ทั้งนี้โดยมีสภาพตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่รัฐมนตรีกำหนด โดยอนุมัติคณะรัฐมนตรีให้ถือว่าป่าสงวนแห่งชาติในบริเวณดังกล่าวเป็นป่าเสื่อมโทรม

ถ้าทางราชการมีความจำเป็นต้องปรับปรุงฟื้นฟูสภาพป่าเสื่อมโทรม ให้รัฐมนตรีประกาศกำหนดเขตป่าเสื่อมโทรมทั้งหมด หรือบางส่วนเป็นเขตปรับปรุงป่าสงวนแห่งชาติ

ในเขตปรับปรุงป่าสงวนแห่งชาติ ถ้าบุคคลใดได้เข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในเขตดังกล่าวอยู่แล้วจนถึงวันที่ประกาศกำหนดตามวรรคสอง

(๑) เมื่อบุคคลดังกล่าวร้องขอ และอธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายเห็นว่าบุคคลนั้นยังมีความจำเป็นเพื่อการครองชีพ อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายมีอำนาจอนุญาตเป็นหนังสือ ให้

บุคคลดังกล่าวทำประโยชน์และอยู่อาศัยต่อไปในที่ที่ได้ทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยอยู่แล้วนั้นได้ แต่ต้องไม่เกินยี่สิบไร่ต่อหนึ่งครอบครัวและมีกำหนดเวลาราวละไม่น้อยกว่าห้าปีแต่ไม่เกินสามสิบปี ทั้งนี้ โดยได้รับการยกเว้นค่าธรรมเนียมสำหรับคราวแรก คราวต่อไปต้องเสียค่าธรรมเนียม

(๒) บุคคลซึ่งได้รับอนุญาตตาม (๑) อาจขออนุญาตปลูกป่าหรือไม่ขึ้นต้นไม้ในที่ที่ตนเคยทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในเขตปรับปรุงป่าสงวนแห่งชาติเพิ่มเติมจากที่ได้รับอนุญาตแล้วโดยพิสูจน์ให้เห็นว่าตนมีความสามารถ และมีเครื่องมือหรืออุปกรณ์ที่จะปลูกป่าหรือไม่ขึ้นต้นไม้ตามที่ขอเพิ่มนั้นได้ อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายมีอำนาจอนุญาตเป็นหนังสือให้ปลูกป่าหรือไม่ขึ้นต้นไม้ได้ แต่ต้องไม่เกินสามสิบไร่ต่อหนึ่งครอบครัว และมีกำหนดเวลาราวละไม่น้อยกว่าห้าปี แต่ไม่เกินสามสิบปีและต้องเสียค่าธรรมเนียมตามที่กฎหมายกำหนดไว้

การได้รับอนุญาตตามวรรคสาม มิให้ถือว่าเป็นการได้มาซึ่งสิทธิในที่ดินตามประมวลกฎหมายที่ดิน

ให้บุคคลซึ่งได้รับอนุญาตตามวรรคสาม (๑) และ (๒) ได้รับยกเว้นค่าภาคหลวงและค่าบำรุงป่า สำหรับไม้ที่ได้ปลูกขึ้นภายในที่ดินที่ได้รับอนุญาต

บุคคลซึ่งได้รับอนุญาตต้องใช้ประโยชน์ในที่ดินตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในระเบียบที่อธิบดีกำหนด และจะให้บุคคลอื่นนอกจากบุคคลในครอบครัวเข้าทำประโยชน์ในที่ดินดังกล่าวมิได้

ในกรณีที่บุคคลซึ่งได้รับอนุญาตละทิ้งไม่ทำประโยชน์ หรือไม่อยู่อาศัยในที่ดินที่ได้รับอนุญาตติดต่อกันเกินระยะเวลาสองปี หรือยินยอมให้บุคคลอื่นนอกจากบุคคลในครอบครัวเข้าทำประโยชน์ หรือไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในระเบียบที่อธิบดีกำหนด ให้อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายมีอำนาจเพิกถอนการอนุญาตนั้น

มาตรา ๑๖ ตรี ในกรณีที่บุคคลซึ่งได้รับอนุญาตตามมาตรา ๑๖ ทวิ ถึงแก่ความตาย ให้บุคคลในครอบครัวซึ่งอาศัยอยู่กับผู้ได้รับอนุญาตมีสิทธิอยู่อาศัยหรือทำประโยชน์ในที่ดินนั้นต่อไปได้ แต่ไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวัน นับแต่วันที่ผู้ได้รับอนุญาตถึงแก่ความตาย

ถ้าสามี ภรรยา บุตรคนหนึ่งคนใดหรือบุคคลในครอบครัวซึ่งอาศัยอยู่กับผู้ได้รับอนุญาตและผู้ได้รับอนุญาตได้ระบุไว้เป็นหนังสือตามแบบที่อธิบดีกำหนดให้เป็นผู้สืบสิทธิและหน้าที่ของตนประสงค์จะอยู่อาศัยหรือทำประโยชน์ในที่ดินนั้นต่อไปให้ยื่นคำขออนุญาตต่ออธิบดี หรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่ผู้ได้รับอนุญาตถึงแก่ความตาย

เมื่อได้ยื่นคำขออนุญาตตามวรรคสองแล้ว ให้บุคคลตามวรรคหนึ่งอยู่อาศัยหรือทำประโยชน์ต่อไปได้ตามที่อธิบดีหรือผู้ซึ่งอธิบดีมอบหมายอนุญาต

มาตรา ๑๗ เพื่อประโยชน์ในการศึกษาหรือวิจัยทางวิชาการ อธิบดีมีอำนาจอนุญาตเป็นหนังสือแก่กระทรวง ทบวง กรมหรือบุคคลอื่นใดให้กระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดในเขตป่าสงวนแห่งชาติได้ ตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดโดยอนุมัติรัฐมนตรีและเมื่อรัฐมนตรีเห็นสมควรจะสั่งยกเว้นค่าธรรมเนียม ค่าภาคหลวง และค่าบำรุงป่าก็ได้

มาตรา ๑๘ (๔) อธิบดีมีอำนาจออกระเบียบการใช้ประโยชน์ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา ในเรื่องดังต่อไปนี้

(๑) การเข้าไป การผ่านหรือการใช้ทาง

(๒) การนำหรือปล่อยสัตว์เลี้ยงเข้าไป

ระเบียบตามวรรคหนึ่งจะใช้บังคับในเขตป่าสงวนแห่งชาติแห่งใด ให้ประกาศ ณ ที่ว่าการอำเภอ ที่ทำการกำนัน และที่ทำการผู้ใหญ่บ้านในท้องที่ที่ป่าสงวนแห่งชาติแห่งนั้นตั้งอยู่

มาตรา ๑๙ เพื่อประโยชน์ในการควบคุม ดูแล รักษาหรือบำรุงป่าสงวนแห่งชาติ อธิบดีมีอำนาจสั่งเป็นหนังสือให้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าหน้าที่ของกรมป่าไม้กระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดในเขตป่าสงวนแห่งชาติได้

มาตรา ๒๐ (๕) ในกรณีป่าสงวนแห่งชาติแห่งใดมีสภาพเป็นป่าเสื่อมโทรมตามมาตรา ๑๖ ทวิ ให้อธิบดีโดยอนุมัติรัฐมนตรีมีอำนาจอนุญาตเป็นหนังสือให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดทำการบำรุงป่าหรือปลูกสร้างสวนป่า หรือไม้ยืนต้นในเขตป่าเสื่อมโทรมได้ภายในระยะเวลาและตามเงื่อนไขที่กำหนดในหนังสืออนุญาต แต่ในกรณีที่จะอนุญาตให้เกิน ๒,๐๐๐ ไร่ ต้องได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรี

รัฐมนตรีอาจกำหนด ให้ผู้รับอนุญาตเสียค่าตอบแทนให้แก่รัฐบาลได้ตามจำนวนที่เห็นสมควร โดยประกาศของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

มาตรา ๒๑ ใบอนุญาตทำไม้หรือเก็บหาของป่า ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ตามมาตรา ๑๕ ให้ใช้ได้ภายในระยะเวลาที่ระบุไว้ในใบอนุญาต ตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดซึ่งต้องไม่เกินหนึ่งปีนับแต่วันออกใบอนุญาต

การต่ออายุใบอนุญาต ให้เป็นไปตามแบบ ระเบียบและวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๒๒ ในกรณีใบอนุญาตสูญหายหรือถูกทำลาย ให้ยื่นคำขอใบแทนใบอนุญาตต่อพนักงานเจ้าหน้าที่

การออกใบแทนใบอนุญาต ให้เป็นไปตามแบบ ระเบียบและวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๒๓ ใบอนุญาตที่ออกให้ตามมาตรา ๑๕ จะโอนกันได้ต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่

การโอนใบอนุญาต ให้เป็นไปตามระเบียบและวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๒๔ ผู้รับใบอนุญาต หรือหนังสืออนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ต้องจัดให้คนงานผู้รับจ้างหรือผู้แทนของผู้รับใบอนุญาตหรือหนังสืออนุญาตมีใบคู่มือสำหรับทำการตามที่ได้รับอนุญาตตามแบบ ระเบียบและวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา ๒๕ เมื่อได้กำหนดป่าใดเป็นป่าสงวนแห่งชาติ และรัฐมนตรีได้แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ควบคุมและรักษาป่าสงวนแห่งชาตินั้นแล้ว ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจดังต่อไปนี้

(๑) สั่งให้ผู้หนึ่งผู้ใดออกจากป่าสงวนแห่งชาติ หรือให้งดเว้นการกระทำใดๆ ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ในกรณีที่มีข้อเท็จจริงปรากฏหรือเหตุอันควรสงสัยว่ามีการกระทำผิดตามพระราชบัญญัตินี้

(๒) สั่งเป็นหนังสือให้ผู้กระทำความผิดต่อพระราชบัญญัตินี้ รื้อถอนแก้ไขหรือทำประการอื่นใดแก่สิ่งที่เป็นอันตราย หรือสิ่งที่ทำให้เสื่อมสภาพในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ภายในเวลาที่กำหนดให้

(๓) ยึด ทำลาย รื้อถอน แก้ไขหรือทำประการอื่น เมื่อผู้กระทำความผิดไม่ปฏิบัติตาม (๒) ไม่ปรากฏตัวผู้กระทำความผิดหรือรู้ตัวผู้กระทำความผิดแต่หาตัวไม่พบ

ถ้าพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ปฏิบัติกรอย่างหนึ่งอย่างใดดังกล่าวและได้เสียค่าใช้จ่ายเพื่อการ นั้น ให้ผู้กระทำผิดชดใช้หรือออกค่าใช้จ่ายนั้นทั้งหมด หรือให้พนักงานเจ้าหน้าที่นำทรัพย์สินที่ยึดไว้ได้ออกขายทอดตลาดหรือขายโดยวิธีอื่นตามที่เห็นสมควรเพื่อชดใช้ค่าใช้จ่ายนั้น และให้นำ ความในมาตรา ๑๓๒๗ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาใช้บังคับแก่เงินที่ได้จากการขาย ทรัพย์สินนั้น โดยอนุโลม

(๔) ดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดที่เห็นสมควร ทั้งนี้เพื่อป้องกันหรือบรรเทาความเสียหาย แก่ป่าสงวนแห่งชาติในกรณีที่มีเหตุฉุกเฉิน

มาตรา ๒๖ การจับกุม ปรามปรามผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ เป็นพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

มาตรา ๒๗ เมื่อปรากฏว่าผู้รับใบอนุญาตหรือหนังสืออนุญาต คนงานผู้รับจ้างหรือผู้แทน ของผู้รับใบอนุญาต หรือหนังสืออนุญาตกระทำความผิดต่อพระราชบัญญัตินี้หรือกฎกระทรวง หรือ เงื่อนไขในใบอนุญาตหรือหนังสืออนุญาต ซึ่งออกตามพระราชบัญญัตินี้ อันอาจเป็นการเสียหาย อย่างร้ายแรง ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งเป็นหนังสือให้พักใช้ใบอนุญาตหรือหนังสืออนุญาต ได้ มีกำหนดไม่เกินหกสิบวัน นับแต่วันที่ออกคำสั่ง

คำสั่งพักใช้ใบอนุญาตหรือหนังสืออนุญาตตามวรรคหนึ่ง อธิบดีมีอำนาจสั่งเพิกถอนคำสั่ง หรือเพิ่มหรือลดระยะเวลาที่สั่งพักใช้ใบอนุญาตหรือหนังสืออนุญาตได้ตามที่เห็นสมควร แต่ใน กรณีที่มีคำสั่งเพิ่มระยะเวลาดังกล่าวนั้นจะเพิ่มได้ไม่เกินหนึ่งร้อยยี่สิบวัน

มาตรา ๒๘ คำสั่งพักใช้ใบอนุญาตหรือหนังสืออนุญาตของพนักงานเจ้าหน้าที่หรือคำสั่ง ของอธิบดีตามมาตรา ๒๗ ผู้รับใบอนุญาตหรือหนังสืออนุญาตมีสิทธิอุทธรณ์ต่อรัฐมนตรี โดยยื่น อุทธรณ์ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่ทราบคำสั่ง

คำวินิจฉัยของรัฐมนตรีให้เป็นที่สุด

มาตรา ๒๙ ในกรณีที่มีการสั่งพักใช้ใบอนุญาต หรือหนังสืออนุญาตแล้วถ้ารัฐมนตรี เห็นสมควรก็ให้มีอำนาจสั่งเพิกถอนใบอนุญาตหรือหนังสืออนุญาตนั้นได้

มาตรา ๓๐ ในกรณีมีความจำเป็นเพื่อประโยชน์แก่ราชการ หรือสาธารณะประโยชน์ หรือเมื่อปรากฏว่าได้มีการอนุญาตไปโดยมิชอบ รัฐมนตรีมีอำนาจสั่งเพิกถอนการอนุญาตรายหนึ่งรายใดทั้งหมดหรือบางส่วนได้

ในกรณีมิใช่เป็นความผิดของผู้ถูกสั่งเพิกถอนการอนุญาต ให้จ่ายค่าทดแทนด้วยจำนวนเงินอันเป็นธรรมแก่ผู้ถูกสั่งเพิกถอนการอนุญาตนั้น

(๒) มาตรา ๑๔ ถูกยกเลิกตามความในมาตรา ๔ แห่ง พ.ร.บ. ป่าสงวนแห่งชาติ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๒๘ และใช้ข้อความนี้แทน

(๓) มาตรา ๑๖ ถูกยกเลิกตามความในมาตรา ๕ แห่ง พ.ร.บ. ป่าสงวนแห่งชาติ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๒๘ และใช้ข้อความนี้แทน

(๔) มาตรา ๑๘ ถูกยกเลิกตามความในมาตรา ๖ แห่ง พ.ร.บ. ป่าสงวนแห่งชาติ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๒๘ และใช้ข้อความนี้แทน

(๕) มาตรา ๒๐ ถูกยกเลิกตามความในมาตรา ๘ แห่ง พ.ร.บ. ป่าสงวนแห่งชาติ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๒๘ และใช้ข้อความนี้แทน

หมวด 3

บทกำหนดโทษ

มาตรา ๓๑(๖) ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๑๔ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงห้าปี และปรับตั้งแต่ห้าพันบาทถึงห้าหมื่นบาท

ในกรณีความผิดตามมาตรา ๑๔ นี้ ถ้าได้กระทำเป็นเนื้อที่เกินยี่สิบห้าไร่ หรือก่อให้เกิดความเสียหายแก่

(๑) ไม้สัก ไม้ยาง ไม้สนเขาหรือไม้หวงห้ามประเภท ข. ตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ หรือ

(๒) ไม้อื่นที่เป็นต้นหรือเป็นท่อนอย่างใดอย่างหนึ่งหรือทั้งสองอย่างรวมกันเกินยี่สิบต้นหรือท่อน หรือรวมปริมาตรไม้เกินสี่ลูกบาศก์เมตร หรือ

(๓) ต้นน้ำลำธาร

ผู้กระทำความผิดต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่สองปีถึงสิบห้าปี และปรับตั้งแต่สองหมื่นบาทถึงหนึ่งแสนห้าหมื่นบาท

ในกรณีที่มีคำพิพากษาชี้ขาดว่า บุคคลใดกระทำความผิดตามมาตรา ๓๒ นี้ถ้าปรากฏว่าบุคคลนั้นยึดถือหรือครอบครองที่ดินในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ศาลมีอำนาจสั่งให้ผู้กระทำความผิด คณงาน ผู้รับจ้าง ผู้แทนและบริวารของผู้กระทำความผิดออกจากเขตป่าสงวนแห่งชาติได้

มาตรา ๓๒ ผู้ใดฝ่าฝืนมาตรา ๒๔ ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งพันบาท

มาตรา ๓๓ (๓) ผู้ใดทำให้เสียหาย ทำลายซึ่งหลักเขต ป้าย หรือเครื่องหมายอื่นใดที่จัดให้มีขึ้นตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินสามหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๓๓ ทวิ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดตามมาตรา ๑๘ หรือขัดคำสั่งพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งสั่งตามมาตรา ๒๕ (๑) หรือ (๒) ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าพันบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๓๔ ผู้ใดรับไว้ด้วยประการใด ซ่อนเร้น จำหน่าย หรือช่วยพาเอาไปเสียซึ่งไม้หรือของป่าที่ตนรู้อยู่แล้วว่า เป็นไม้หรือของป่าที่ผู้ใดมาโดยการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องระวางโทษเสมือนเป็นตัวการในการกระทำความผิดนั้น

มาตรา ๓๕ บรรดาไม้ ของป่า เครื่องมือ เครื่องใช้ อาวุธ สัตว์พาหนะ ยานพาหนะ หรือเครื่องจักรกลใด ๆ ซึ่งบุคคลใช้ หรือได้มาโดยการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ให้ริบเสียทั้งสิ้นโดยไม่คำนึงว่าเป็นของผู้กระทำความผิด และมีผู้ถูกลงโทษตามคำพิพากษาของศาลหรือไม่

(๖) มาตรา ๓๑ ถูกยกเลิกตามความในมาตรา ๓ แห่ง พ.ร.บ. ป่าสงวนแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๒ และใช้ข้อความนี้แทน

(๗) มาตรา ๓๓ ถูกยกเลิกตามความในมาตรา ๔ แห่ง พ.ร.บ. ป่าสงวนแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๒ และใช้ข้อความนี้แทน

บทเฉพาะกาล

มาตรา ๓๖ บรรดาป่าที่เป็นป่าคุ้มครองอยู่แล้วตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองและสงวนป่า ก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ถือว่าเป็นป่าสงวนแห่งชาติตามพระราชบัญญัตินี้ จนกว่าจะมีกฎกระทรวงออกตามมาตรา ๖ วรรคสอง หรือมาตรา ๗ ซึ่งต้องออกภายในห้าปี นับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ

มาตรา ๓๗ ใบอนุญาตที่ออกให้แก่บุคคลกระทำการใด ๆ ตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองและสงวนป่าก่อนวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้ใช้ได้ต่อไปจนสิ้นอายุตามที่ระบุไว้ในใบอนุญาตนั้น

มาตรา ๓๘ ภายในระยะเวลาหนึ่งปี นับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับบรรดา กฎกระทรวง ประกาศ ข้อกำหนด และระเบียบการต่าง ๆ ที่ได้ออกตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองและสงวนป่า และใช้อยู่ในวันประกาศพระราชบัญญัตินี้ในราชกิจจานุเบกษา ให้คงใช้บังคับต่อไปเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้จนกว่าจะมีกฎกระทรวงประกาศข้อกำหนดหรือระเบียบการต่าง ๆ ยกเลิกหรือมีความอย่างเดียวกัน หรือขัด หรือแย้งกัน หรือกล่าวไว้เป็นอย่างอื่น

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

จอมพล ถนอม กิตติขจร

นายกรัฐมนตรี

ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๘๑ ตอนที่ ๓๘ วันที่ ๒๘ เมษายน พ.ศ. ๒๕๐๓

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	นางสาวเอมอร สุขสวัสดิ์อำนวยการ
วัน เดือน ปีเกิด	19 กันยายน 2525
ประวัติการศึกษา	<ul style="list-style-type: none"> - สำเร็จการศึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนวัดโนนทัยพายัพ จังหวัดเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2543 - สำเร็จการศึกษาปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาเศรษฐศาสตร์สิ่งแวดล้อม คณะธุรกิจการเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2547
ประวัติการทำงาน	<ul style="list-style-type: none"> - ปี พ.ศ. 2550 ถึงปัจจุบัน ปฏิบัติงาน ตำแหน่งนักวิชาการเผยแพร่ ประจำส่วนป้องกันรักษาและควบคุมไฟป่า สำนักจัดการทรัพยากรป่าไม้ ที่ 1 (เชียงใหม่) กรมป่าไม้